

Załącznik Nr 1
Do Uchwały Nr XX XVIII / 307/21
Rady Miejskiej w Dziwnowie
Z dnia 12. 02. 2021 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW
NA LATA 2021 – 2025**

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Spis treści

I.	Wstęp.....	3
II.	Charakterystyka Gminy Dziwnów	5
II.1	Potencjał społeczny, kulturowy i przyrodniczy.....	7
II.2	Demografia.....	10
II.3	Infrastruktura społeczna	13
II.4	Rynek pracy.....	21
II.5	Uwarunkowania gospodarcze.....	24
II.6	Pomoc społeczna	26
II.6.1	Beneficjenci pomocy społecznej	26
II.6.2	Pomoc finansowa w postaci zasiłków.....	27
II.6.3	Powody przyznawania zasiłków	29
II.6.4	Sytuacja osób niepełnosprawnych i zależnych	30
II.6.5	Wsparcie asystenta rodziny i piecza zastępcza.....	34
II.6.6	Dożywianie	36
II.6.7	Dodatki energetyczne i mieszkaniowe.....	37
II.6.8	Bezpieczeństwo mieszkańców i procedura „Niebieskiej Karty”	37
II.7	Zjawisko wykluczenia społecznego	41
II.8	Piramida problemów społecznych.....	42
II.9	Uszczegółowienie problemów społecznych w kontekście celów	44
III.	Wyniki badań opinii mieszkańców Gminy Dziwnów	46
IV.	Wizja nowej ścieżki rozwoju.....	53
V.	Cele strategiczne i operacyjne	54
VI.	Analiza SWOT	55
VII.	Spójność z dokumentami strategicznymi	57
VIII.	Kierunki działań	58
IX.	Monitoring i ewaluacja.....	67
X.	Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć.....	68

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

I. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziwnów na lata 2021 - 2025 wyznacza główne działania dla samorządu i mieszkańców w celu poprawy funkcjonowania Gminy w sferze społecznej. Ma to ogromny wpływ na funkcjonowanie sfery ekonomicznej, demograficznej i gospodarczej całego regionu, dlatego należy dążyć do eliminacji lub minimalizacji problemów społecznych w nim występujących. Rozwiązywanie problemów społecznych jest nadal jednym z kluczowych zadań, jakie stoją przed administracją publiczną wszystkich gmin. W rozwiązywanie problemów społecznych winny być także zaangażowane organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego, w tym m.in. organizacje pozarządowe, czy podmioty gospodarcze.

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ograniczenie lub wyeliminowanie zdiagnozowanych problemów społecznych na obszarze Gminy Dziwnów. Będzie to zatem taki kierunek działań, który pozwoli zminimalizować negatywne skutki zmian zachodzących w społeczeństwie. Zaplanowane w ramach Strategii działania ukierunkowane zostały na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmocnianie kapitału społecznego, a także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Na potrzeby precyzyjnego przygotowania się do osiągnięcia wytyczonych celów strategicznych konieczne jest przybliżenie spójnych definicji kierunkujących działania dla Gminy Dziwnów.

Jakość życia definiowana jest jako postrzeganie przez jednostkę relacji kulturowych i społecznych wyznaczających jej oczekiwania, zainteresowania oraz cel życia. Definicja uwzględnia perspektywę subiektywną, gdzie jednostka określa jakość swojego życia, odnosząc się do formułowanych przez siebie ocen i opinii. Odnosi się także do społeczno-kulturowych uwarunkowań, gdyż każda osoba jakość swojego życia ocenia w kontekście podzielanych i przekazywanych społecznie wartości i norm, co wynika z zajmowanego miejsca w strukturze społecznej. Definicja ta uwzględni również wielowymiarowość pojęcia, aby można było dokonać kompleksowej oceny jakości życia¹.

Spójność społeczna w najszerszym rozumieniu tego terminu to „możliwość zapewnienia przez społeczeństwo dobrobytu dla wszystkich swoich członków, minimalizując nierówności

¹ Quality of Life Group działająca w ramach Światowej Organizacji Zdrowia (WHOQOL Group, 1994)

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

i unikając polaryzacji”². Spójność społeczna oznacza możliwości społeczeństwa do zapewnienia dostatku wszystkim swoim członkom, poprzez minimalizowanie różnic i unikania rozwarstwienia. Koresponduje z równością szans, czyli równością praw dla każdego, bez szufladkowania, oceniania, stereotypizowania etc. Równość szans zapewnia efektywną samorealizację: kształcenie, zatrudnienie, możliwości rozwoju, nabywania pozytywnych postaw i nawyków, wiary we własne siły.

Kapitał społeczny to istotny element każdego społeczeństwa, na którym opiera się gospodarka i życie społeczne. Definiowany jest jako "zbiór rzeczywistych i potencjalnych zasobów, jakie związane są z posiadaniem trwałej sieci mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych związków wspartych na wzajemnej znajomości i uznaniu, lub (...) z członkostwem w grupie, która dostarcza każdemu ze swych członków wsparcia w postaci kapitału posiadanego przez kolektyw wiarygodności (...)”³. Kapitał społeczny to swoista sieć istniejących w danej grupie społecznych relacji pozwalających na współdziałanie jednostek we wspólnym interesie, a także rozwijania pomiędzy nimi kooperacji.

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to proces, który umożliwia jednostce wypełniania ról społecznych oraz nawiązywania relacji społecznych. To także pełne korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej i osiągnięcie dochodów⁴.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest podstawowym instrumentem zarządzania w aspekcie społecznych uwarunkowań na terenie Gminy Dziwnów, ponieważ zawiera cele długoterminowe, odpowiadające generalnym kierunkom działania. Jest praktycznym dokumentem dla władz samorządowych, instytucji i samych mieszkańców, stanowiący kierunkowskaz do dalszych działań.

Podstawą prawną opracowania niniejszej strategii jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁵.

² M. W. Kosiel, *Spójność społeczna – definicje, uwarunkowania, wskaźniki i strategię w Unii Europejskiej oraz Ameryce Łacińskiej*, „Ameryka Łacińska”, 1 (75) 2012, s. 29.

³ M. Adamczyk, *Wprowadzenie do teorii kapitału społecznego*, Lublin 2013, s. 16.

⁴ M. Pokora, *Ekonomia społeczna w polityce przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w Polsce*, „Ekonomia społeczna”, nr 2/2014, s. 9-10.

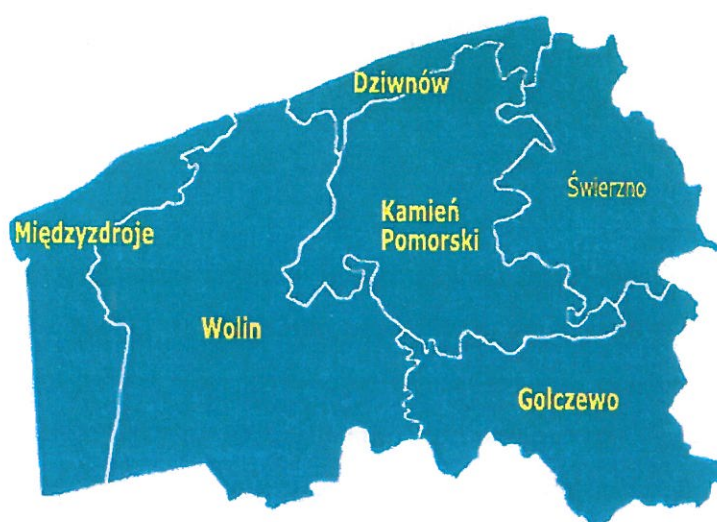
⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1876

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

II. Charakterystyka Gminy Dziwnów

Gmina Dziwnów położona jest w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kamieńskim. Gmina Dziwnów jest bardzo atrakcyjna turystycznie ze względu na swoje położenie geograficzne – mieści się nad Morzem Bałtyckim, Zalewem Kamieńskim oraz cieśniną Dziwna. Swoją powierzchnią obejmuje 37,64 km². Graniczy z trzema gminami z powiatu kamieńskiego: Wolin, Kamień Pomorski, Świerzno, oraz z Gminą Rewal, która położona jest w powiecie gryfickim. Stolicą Gminy jest miasto Dziwnów.

Mapa 1 Położenie Gminy Dziwnów w powiecie kamieńskim

Źródło: <https://www.google.com/>

W skład gminy Dziwnów wchodzi cztery miejscowości: Dziwnów, Dziwnówek, Międzywodzie i Łukęcin. Gmina Dziwnów obejmuje sołectwa: Dziwnów Górny, Dziwnów Dolny, Dziwna, Dziwnówek, Międzywodzie oraz sołectwo Łukęcin.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Mapa 2 Gmina Dziwnów

Źródło: <https://www.google.com/>

Na obszarze Gminy Dziwnów można zaobserwować procesy związane z typowo turystycznym charakterem Gminy. Podstawowym problemem mieszkańców Gminy jest starzenie się społeczeństwa oraz bezrobocie poza sezonem letnim. Liczba ludności Gminy nieznacznie, lecz systematycznie spada, co spowodowane jest głównie brakiem większych zakładów pracy, migracją, zwłaszcza ludzi młodych, w inne regiony kraju, a także za granicę, w celu poszukiwania pracy. Większość zakładów pracy to jednostki sektora finansów publicznych: Urząd Miejski, szkoła podstawowa, przedszkole, zakład wodociągów i kanalizacji, biblioteka publiczna, urząd pocztowy, urząd morski, ośrodek pomocy społecznej, zespół obsługi oświaty, miejski ośrodek kultury i sportu, jednostka wojskowa. Z uwagi na typowo turystyczny – wczasowy charakter gminy, ludność zajmuje się głównie obsługą turystów, a więc wynajmem kwater, handlem oraz gastronomią i w coraz mniejszym stopniu rybołówstwem.

Okres jesienny, czyli począwszy od października do maja jest bardzo trudny dla części tutejszej społeczności. Powoduje nasilenie się dotychczasowych problemów społecznych oraz pojawianie się nowych problemów zarówno wśród podopiecznych OPS, jak i rodzin dotychczas nie korzystających lub korzystających sporadycznie z pomocy społecznej. Tylko nieznaczna część rodzin z powodu bezrobocia nie posiada środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych (dochody z sezonu letniego, stała praca drugiego małżonka). W wielu przypadkach nasila się niezaradność życiowa, co wiąże się z zaniedbaniami w obowiązkach domowych i w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

w stosunku do dzieci, w tym również w rodzinach o „wysokim statusie społecznym”. U wielu osób pojawia się stres, apatia, zniechęcenie, agresywna reakcja wobec otoczenia, rodziny, instytucji, w tym przemoc i nadużywanie alkoholu.

II.1 Potencjał społeczny, kulturowy i przyrodniczy

Gmina Dziwnów poprzez swoją lokalizację na terenach nadmorskich posiada duży potencjał kulturowy, przyrodniczy i przede wszystkim turystyczny. Gmina umiejscowiona jest pomiędzy trzema akwenami wodnymi: Morzem Bałtyckim od północy, Zalewem Kamieńskim/Wrzosowskim od południa oraz cieśniną Dziwna łączącą Bałtyk z Zalewem, co stanowi prawdziwą gratkę dla żeglarzy i miłośników sportów wodnych.

Zdjęcie 1 Zalew Kamieński

Źródło: <https://www.dziwnow.pl/>

Gmina od strony lądowej otoczona jest lasami. Sąsiaduje z Wolińskim Parkiem Narodowym. Długość linii brzegowej, która wyznacza północną granicę lądową, wynosi około 18 kilometrów. Miejscowości na terenie Gminy położone są nad morzem, dysponując jednocześnie rozbudowaną i zróżnicowaną bazą noclegową. Gmina może się pochwalić szeregiem bardzo komfortowych obiektów wypoczynkowych i noclegowych, zadbanymi i oferującymi wysoki standard polami biwakowymi, jak również sporą bazą kwater prywatnych. Gminne miejscowości, poza typowo turystycznymi walorami, charakteryzują się typowo uzdrowskimi warunkami.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Dziwnów jest Gminą o ciekawych walorach przyrodniczych. Lasy zajmują ponad 22% powierzchni gminy, a wody ponad 30%. Drzewostan tworzą przede wszystkim drzewa iglaste (głównie sosna) oraz liściaste (dąb, brzoza, itp.). Tereny leśne zlokalizowane są wzdłuż całego wybrzeża morskiego, tworząc największy kompleks pomiędzy pasem wydm, a drogą wojewódzką. Niewielkie enklawy lasu znajdują się w rejonie Międzywodzia i Łukęcina. Lasy na terenie gminy mają status lasów ochronnych. Lasy nadmorskie charakteryzują się przewagą drzewostanów średnich klas wiekowych, korzystnym mikroklimatem i walorami krajobrazowymi⁶.

Zdjęcie 2 Dziwnów

Źródło: <https://www.dziwnow.pl/>

Główne obiekty turystyczne w Gminie Dziwnów to:

- Park Zdrojowy w Dziwnowie;
- Fontanna i zegar słoneczny w Dziwnówku;
- Aleja Gwiazd Sportu;
- Fontanna Parkowa w Dziwnowie;
- Bałtycki Park Edukacyjny w Międzywodziu;
- Promenada w Dziwnowie;
- Dziwnowski Skwer Przyjaźni;
- Plaże strzeżone – kąpieliska (Międzywodzie, Dziwnów, Dziwnów „Przymorze”, Dziwnów „Spadochroniarzy Polskich” Dziwnówek oraz Łukęcina).

⁶ Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2016-2025, s. 10-12.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Zdjęcie 3 Promenada Zachodnia w Dziwnowie

Źródło: <https://www.google.com/>

Na terenie Gminy Dziwnów znajduje się także szereg szlaków turystycznych, do których zalicza się:

- Międzynarodowy Szlak Rowerowy R10 (Nadmorski Szlak Hanzeatycki, Euro Velo 10) przebiegający dookoła basenu Morza Bałtyckiego [588 km];
- Szlak nad Bałtykiem i Zalewem Szczecińskim – rozpoczyna się w Świnoujściu (Fort Gerharda), następnie biegnie przez Międzyzdroje, Wolin, Kamień Pomorski, Wrzosowa i Dziwnówek [98 km];
- Europejski Długodystansowy Szlak Pieszy [odcinek polski liczy 706,1 km];
- Szlak Nadmorski – określany również Szlakiem Nadmorskim im. Doktora Czesława Piskorskiego [377,8 km];
- Europejski Szlak Kulturowy – Pomorska Droga Św. Jakuba;
- Błękitny Samochodowy Szlak Turystyczny⁷.

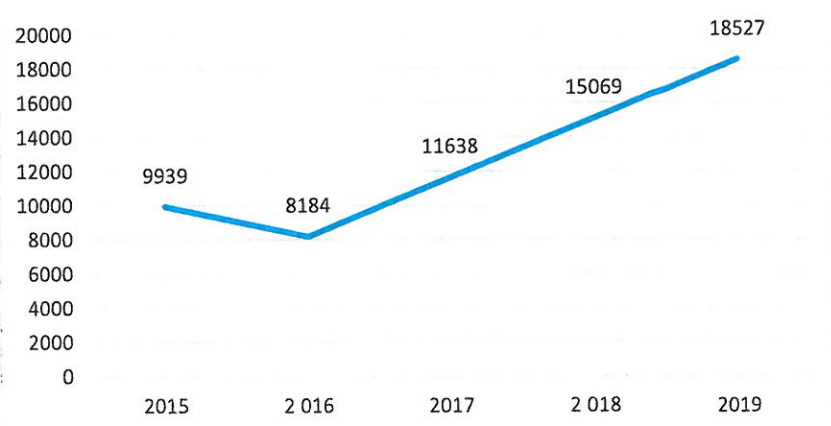
Gmina Dziwnów w 2019 r. dysponowała łącznie 13 452 miejscami noclegowymi. Liczba miejsc noclegowych całorocznych wynosiła 4 337, a sezonowych 9 115 miejsc. W analizowanym okresie ostatnich 5 lat odnotowuje się znaczny wzrost liczby turystów zagranicznych w Gminie. W 2015 r. było ich 9 939, rok później trochę mniej (8 184), ale

⁷ <https://www.dziwnow.pl/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

w kolejnych latach odnotowuje się duży wzrost, który w 2019 r. osiągnął liczbę 18 527 turystów zagranicznych odwiedzających Gminę Dziwnów.

Wykres 1 Liczba turystów zagranicznych ogółem w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Należy jednak podkreślić, że miejscowości nadmorskie cieszą się ogromnym zainteresowaniem turystycznym wyłącznie w sezonie letnim. W pozostałych miesiącach mieszkańcy Gminy Dziwnów borykają się z licznymi trudnościami natury społecznej, wynikającymi głównie z wysokiego poziomu bezrobocia oraz braku rozwijania się podmiotów gospodarczych innych niż usługowo-turystyczne.

II.2 Demografia

W 2019 r. Gminę Dziwnów zamieszkiwało 3 957 mieszkańców, w tym 2 033 kobiet (51,4%) oraz 1 924 mężczyzn (48,6%). Mieszkańcy Gminy Dziwnów zawarli w 2019 r. 24 małżeństwa, co odpowiada 6,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od średniej wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz krajowej. W tym samym okresie odnotowano 1,8 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,2% mieszkańców Gminy Dziwnów jest stanu wolnego, 52,2% żyje w małżeństwie, 6,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,8% to wdowy/wdowcy⁸.

W ostatnich latach zauważa się powolny, lecz systematyczny odpływ ludności z Gminy. W roku 2015 odnotowywano 4 004 osób, a w 2019 r. o 47 mniej. Spadek ogólnej liczby ludności

⁸ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dziwnow

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

jest zjawiskiem charakterystycznym dla większości gmin w Polsce, z uwagi na ujemny przyrost naturalny. W 2019 r. na 3 957 wszystkich mieszkańców Gminy 61,97% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, 13,70% było w wieku przedprodukcyjnym, a 24,34% ludności stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia widać, że w ostatnich pięciu analizowanych latach zwiększyła się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszyła się liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

Tabela 1 Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2015-2019

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2015	4 004	13,91	557	65,68	2 630	20,40	817
2016	4 003	14,11	565	64,80	2 594	21,08	844
2017	4 003	13,94	558	63,88	2 557	22,18	888
2018	3 982	13,74	547	62,83	2 502	23,43	933
2019	3 957	13,70	542	61,97	2 452	24,34	963

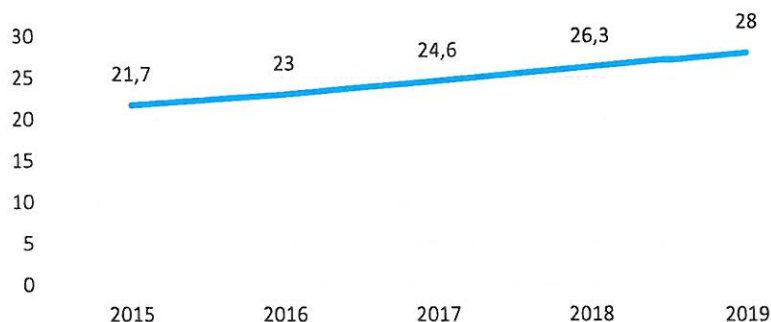
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zjawisko zachodzących zmian demograficznych w kontekście starzenia się społeczeństwa i ogólnego spadku ludności Gminy zostało zasygnalizowane również w *Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2016-2025*. Biorąc pod uwagę dane z „Prognozy ludności na lata 2014-2050” oraz dane demograficzne w podziale na poszczególne grupy wiekowe, należy spodziewać się pogłębienia w kolejnych latach zjawiska spadającej liczby urodzeń, przy jednoczesnym wydłużaniu się długości życia, co powoduje wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności”.

Wskaźnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, dla Gminy Dziwnów wykazuje tendencję wzrostową, co potwierdza wzrost osób starszych i zjawisko wydłużania się życia mieszkańców Gminy. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wzrósł w ostatnich 5 latach o 6,3 punkty procentowe, przyjmując w 2019 r. wartość 28. Proces starzenia się społeczeństwa stanowi tendencję ogólnopolską. Osób starszych przybywa w stosunku do liczby urodzeń. W efekcie zjawisko starzenia się społeczeństwa i wzrost osób w wieku poprodukcyjnym będzie wymuszało na samorządach podjęcie lub wzmocnienie odpowiedniej polityki społecznej, ukierunkowanej na potrzeby osób starszych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

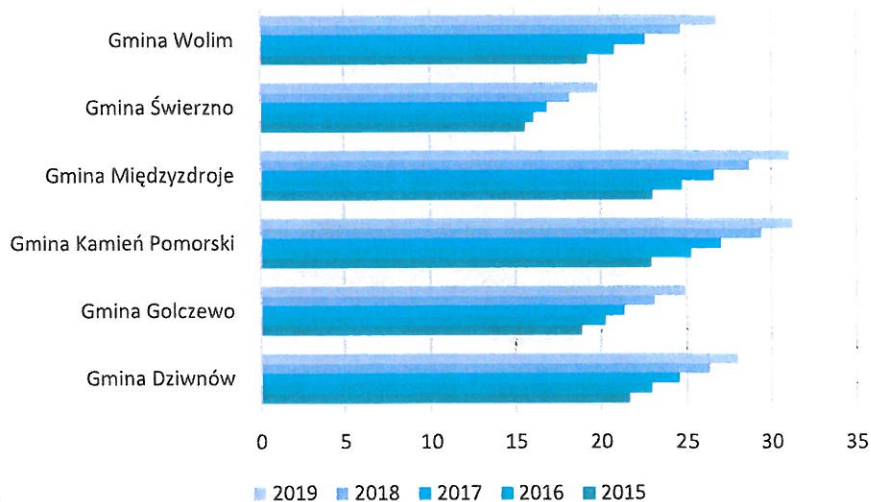
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Warto dodać, że zjawisko wzrostu osób w wieku poprodukcyjnym jest charakterystyczne dla całego powiatu kamińskiego. W każdej z analizowanych gmin odnotowuje się wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3 Wskaźnik obciążenia demograficznego w powiecie kamińskim w latach 2015-2019

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

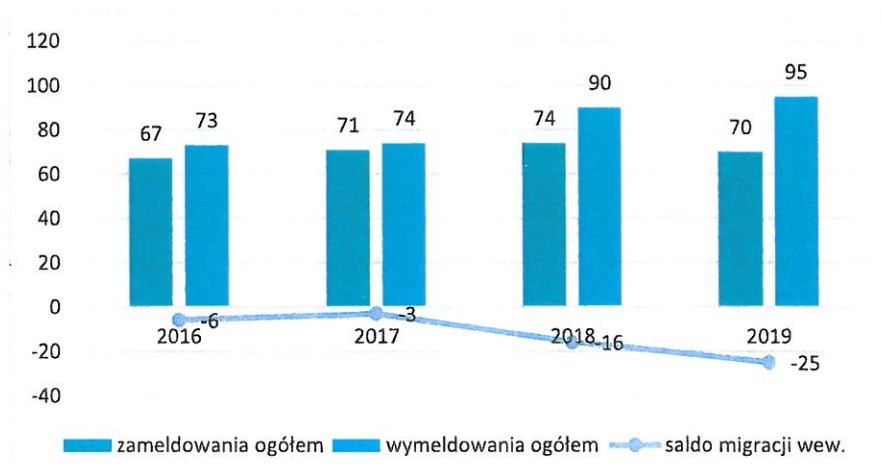
W 2019 r. w Gminie Dziwnów odnotowano ujemny przyrost naturalny wynoszący -12. W 2019 r. urodziło się 30 dzieci, w tym 43,3% dziewczynek i 56,7% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,83 i jest nieznacznie większy od średniej dla województwa oraz mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2018 r. 39,9% zgonów w Gminie Dziwnów spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,8% zgonów były nowotwory,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

a 8,5% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Gminy Dziwnów przypada 10,6 zgonów. Jest to wartość porównywalna do wartości średniej dla województwa zachodniopomorskiego⁹.

W 2019 r. w Gminie Dziwnów odnotowano 95 wymeldowań, a 70 zameldowań. Saldo migracji wyniosło -25. W analizowanym okresie odnotowuje się odpływ liczby ludności z Gminy, co jest zjawiskiem niepokojącym w kontekście rozwoju gospodarczego.

Wykres 4 Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2016-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

II. 3 Infrastruktura społeczna

Edukacja

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, do zadań własnych gminy należą sprawy edukacji publicznej. Na terenie Gminy Dziwnów prowadzone są Publiczne Przedszkole „Promyk Słońca” w Dziwnowie oraz Szkoła Podstawowa w Dziwnowie. W 2019 r. Publiczne Przedszkole dysponowało 125 miejscami dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat, w pięciu oddziałach przedszkolnych. W dwóch z nich realizowany był program rocznego przygotowania przedszkolnego. Bazę lokalową przedszkola stanowi budynek komunalny, w którym na potrzeby organizacji zajęć opiekuńczo- wychowawczych przeznaczono 5 sal dydaktycznych, salę gimnastyczną, salę widowiskową ze sceną i nagłośnieniem. Dodatkowo przedszkole ma

⁹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dziwnow#demografia-w-pigulce

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

do dyspozycji gabinet metodyczny, gabinet terapii logopedycznej i pedagogicznej oraz duży plac zabaw. Przedszkole zatrudniało 11 nauczycieli, w tym 9 z przygotowania przedszkolnego.

Zdjęcie 4 Publiczne Przedszkole „Promyk Stońca” w Dziwnowie

Źródło: <https://www.google.com/>

Szkoła Podstawowa im. 5-go Kołobrzieskiego Pułku Piechoty w Dziwnowie w 2019 r. kształciła łącznie 237 uczniów z klas I-VIII, w 14 oddziałach. W szkole zatrudnionych było 28 nauczycieli z wyższym wykształceniem oraz 8 pracowników obsługi. Szkoła zapewnia salę gimnastyczną, bibliotekę szkolną, plac zabaw oraz tereny zielone wokół placówki.

Zdjęcie 5 Szkoła Podstawowa w Dziwnowie

Źródło: <https://www.google.com/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Obsługę finansowo-rachunkową Publicznej Szkoły i Przedszkola zapewnia Zespół Obsługi Oświaty i Kultury w Dziwnowie (ZOOiK). Centrum Usług Wspólnych zapewnia dla jednostek organizacyjnych Gminy obsługę finansowo-księgową, administracyjną oraz organizacyjną. ZOOiK obsługuje, oprócz szkoły i przedszkola, także inne jednostki, tj.: Miejski Ośrodek Sportu i Kultury w Dziwnowie, Zarząd Portu Morskiego Dziwnów oraz świetlice środowiskowe w miejscowości Łukęcin, Dziwnówek, Dziwnów Dolny, Dziwna i Międzywodzie. ZOOiK zatrudnia 7 pracowników administracyjnych oraz 5 osób na stanowiskach kierowników świetlic środowiskowych¹⁰.

Biblioteka

Na terenie Gminy Dziwnów działa Miejska Biblioteka Publiczna im. Elżbiety Zakrzewskiej w Dziwnowie oraz dwie filie biblioteczne: w Dziwnowie oraz w Międzywodziu. Dodatkowo w miejscowości Łukęcin funkcjonuje Punkt Biblioteczny, który według ustalonego harmonogramu dostarcza książki dla mieszkańców. Biblioteka i jej zbiory gromadzone w formie tradycyjnej i elektronicznej, służą zaspokajaniu i rozwijaniu potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych. W 2019 r. cały księgozbiór biblioteki wynosił 33 894 woluminów, z czego w tym roku wypożyczono łącznie 15 991 pozycji bibliotecznych. Liczba czytelników w ciągu roku wynosiła 938 osób. W porównaniu do roku 2015 zmniejszyła się o 181 czytelników. Oprócz popularyzacji czytelnictwa wśród mieszkańców Gminy, Miejska Biblioteka w Dziwnowie prowadzi szereg innych działań kulturalnych, np. organizuje kiermasze książek, spotkania autorskie z autorami książek, podróżnikami, naukowcami i osobami medialnymi, organizuje spektakle teatralne dla dzieci i dorosłych, a także kursy językowe i edukacyjne. Promuje Gminę poprzez działalność propagującą walory naturalne oraz imprezy kulturalne, organizuje liczne konkursy dla czytelników i mieszkańców Gminy, a także jest inicjatorem różnych imprez mających na celu propagowanie i popularyzację czytelnictwa. Miejska Biblioteka w Dziwnowie współpracuje również od 2012 r. z Zakładem Karnym w Goleniowie. Dostarcza książki i czasopisma do Zakładu Karnego. W 2019 r. odnotowano 97 użytkowników, którzy skorzystali z 801 woluminów.

W sezonie letnim Miejska Biblioteka działa jako punkt informacji turystycznej oraz spełnia funkcje biblioteczne dla mieszkańców i turystów spędzających urlopy nad Bałtykiem. W Bibliotece organizowane są wystawy, dotyczące historii regionu cieszące się sporym

¹⁰ Raport o stanie Gminy Dziwnów za rok 2019 r, s. 6-7.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

zainteresowaniem. Biblioteki wyposażone są łącznie w 19 stanowisk komputerowych, w tym z 10 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu mogą korzystać czytelnicy. Budynek Miejskiej Biblioteki nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. Łącznie w 2019 r. w bibliotekach zatrudnionych było 4 bibliotekarzy oraz 1 Dyrektor.

Miejski Ośrodek Sportu i Kultury w Dziwnowie

Miejski Ośrodek Sportu i Kultury (MOSiK) w Dziwnowie funkcjonuje od 2002 r. W jego skład wchodzi następujące obiekty: Hala Sportowa (Dziwnów), Kompleks Sportowy "Orlik" (Dziwnów), Boisko Wielofunkcyjne (Dziwnów), Siłownie Zewnętrzne (Dziwnów, Dziwnówek, Łukęcin, Międzywodzie), Centrum Sportu i Rekreacji (Międzywodzie). Hala Sportowo-Widowiskowa im. Jana Pawła II w Dziwnowie posiada pełnowymiarowe boiska do: piłki ręcznej, siatkówki, halowej piłki nożnej oraz koszykówki. W obiekcie znajduje się siłownia, sauna, sala fitness oraz sześć szatni z pełnym węzłem sanitarnym i prysznicami. Hala posiada także trybunę dla 300 widzów, pełne nagłośnienie oraz zaplecze hotelowe w postaci 10 trzyosobowych pokoi. Z racji posiadanej infrastruktury, obiekt jest także przystosowany do organizacji wydarzeń kulturalnych (koncertów, przedstawień). Na 45 metrowej ścianie znajdują się drabinki gimnastyczne. Boisko hali może służyć także do innych zajęć sportowych, między innymi gimnastyki sportowej i artystycznej, tańców sportowych, sportów obronnych itp. Do obiektu prowadzą podjazdy dla wózków inwalidzkich, ułatwiające wejście z ulicy do wewnątrz obiektu sportowego, a także windę umożliwiającą dostęp do trybun i innych sal znajdujących się na piętrze¹¹.

Oprócz wielofunkcyjnej sali sportowo-widowiskowej, na której organizowane są różnego rodzaju wydarzenia sportowe i kulturowe Gmina posiada również sieć siłowni zewnętrznych i boisk do uprawiania sportów. Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w Gminie Dziwnów jest na wysokim poziomie, umożliwiając swoim mieszkańcom dostęp do różnorodnych form spędzania czasu wolnego. Centrum Sportowo-Rekreacyjne w Międzywodziu posiada boiska do: tenisa ziemnego, piłki nożnej, piłki ręcznej, koszykówki oraz siatkówki (nawierzchnia tartanowa). Tuż obok znajduje się parking i plac zabaw dla dzieci. Z kolei siłownie zewnętrzne na terenie Gminy Dziwnów znajdują się w: Dziwnowie przy Orliku, w parku przy cieśninie oraz przy centrum Sportu i Rekreacji. Kolejna siłownia znajduje się w Łukęcinie, Dziwnówku oraz w Międzywodziu.

¹¹ http://www.mosik.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=18

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Zdjęcie 6 Sala sportowo-widowiskowa i kompleks sportowy „Orlik” w Dziwnowie

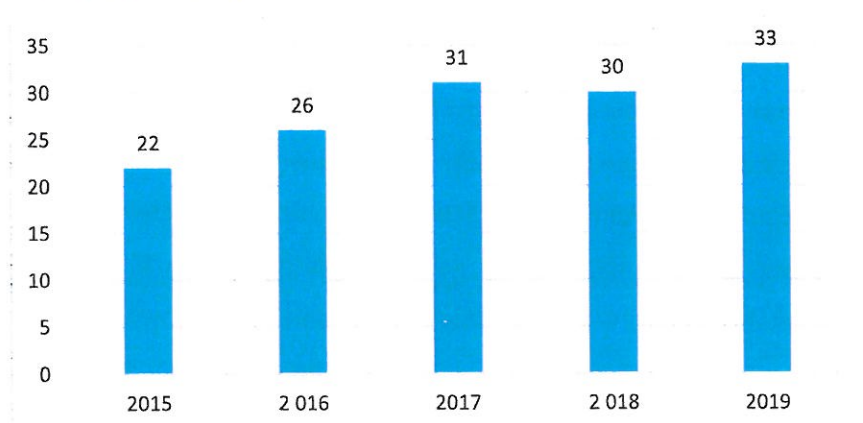

Źródło: <https://www.google.com/>

Organizacje pozarządowe

Działalność organizacji pozarządowych stanowi dla mieszkańców Gminy Dziwnów ważne centrum ich aktywności i rozwijania własnych zainteresowań. W 2019 r. funkcjonowało na terenie Gminy 33 organizacje pozarządowych, działających w ramach różnych działalności, m.in.: sportu, rekreacji, kultury czy ochrony zdrowia. W analizowanych latach 2015-2019 wzrosła liczba organizacji pozarządowych na terenie Gminy o 11 organizacji.

Wykres 5 Liczba organizacji pozarządowych na terenie Gminy Dziwnów w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Współpraca samorządu z NGO realizowana jest poprzez „Program współpracy Gminy Dziwnów z organizacjami pozarządowymi”, który jest uchwalany każdego roku przez Radę Miejską w Dziwnowie. Celem nadrzędnym programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między samorządem i organizacjami oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, głównie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

poprzez dofinansowywanie realizacji zadań organizacji społecznych w ramach otwartych konkursów ofert lub w trybie pozakonkursowym.

W 2019 r. ogłoszono konkurs ofert w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu. Wsparcie w ramach współpracy otrzymało 11 organizacji pozarządowych na łączną kwotę 270 tys. zł.

Tabela 2 Liczba organizacji wspartych w 2019 r.

Lp.	Nazwa organizacji	Kwota dotacji
1	DKS „Jantar”	85 000
2	WOPR Dziwnów	8 000
3	„LUKS” Bałtyk	10 000
4	„LUKS” Bałtyk	15 000
5	Stowarzyszenie Dziwnowski Klub Tańca Sportowego „Fokus”	12 000
6	Stowarzyszenie Pletwonurków „Wydry”	10 000
7	Stowarzyszenie Pletwonurków „Wydry”	40 000
8	Stowarzyszenie Pletwonurków „Wydry”	10 000
9	Stowarzyszenie na Rzecz Kultury i Edukacji w Dziwnowie	12 000
10	Stowarzyszenie na Rzecz Kultury i Edukacji w Dziwnowie	28 000
11	KSW BALTIC Dziwnów	40 000

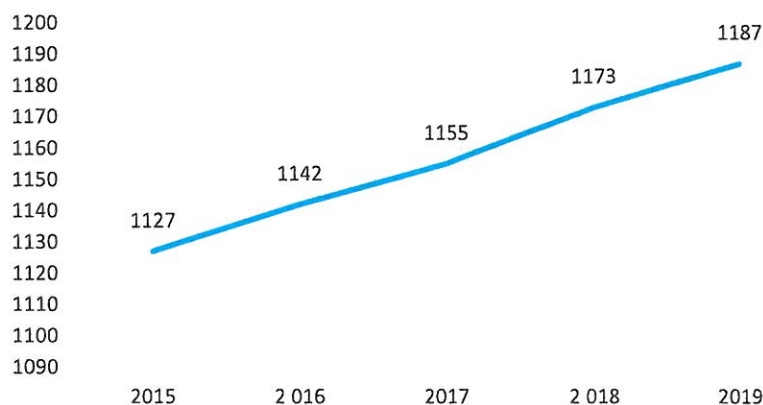
Źródło: <https://bip.dziwnow.pl/>

Gospodarka mieszkaniowa

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkanymi i niezamieszkanymi znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków). Na terenie Gminy Dziwnów w 2019 r. znajdowało się 1 187 budynków mieszkalnych i 3 372 nieruchomości (mieszkań). W przeciągu 5 lat przybyło 634 nowych mieszkań, co świadczy o potencjale rozwojowym Gminy pod względem zamieszkania. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 73,8 m².

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Wykres 6 Liczba budynków mieszkalnych w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Można zauważyć, że wraz ze zwiększającą się liczbą mieszkań na terenie Gminy Dziwnów odnotowuje się wzrost infrastruktury technicznej tych mieszkań. Na przestrzeni analizowanych ostatnich 5 lat nastąpił wzrost długości wodociągów, dostępu do łazienek czy zwiększyła się liczba osób korzystających z centralnego ogrzewania. Przedstawia to poniższa tabela.

Tabela 3 Infrastruktura techniczna gospodarki mieszkaniowej w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019 [%]

Wskaźnik [%]		2015	2016	2017	2018	2019
w miastach	wodociągi	99,8	99,8	99,8	99,9	99,9
	Łazienka	98,7	98,8	98,8	98,9	99,0
	centralne ogrzewanie	84,2	85,0	85,0	86,6	87,3
na wsi	wodociągi	100	100	100	100	100
	łazienka	99,6	99,6	99,6	99,7	99,7
	centralne ogrzewanie	94,1	94,1	94,8	95,1	95,2

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Na dzień 31.12.2019 r. Gmina Dziwnów była właścicielem działek gruntu o łącznej powierzchni 286 607,7 ha oraz 139 działek gruntu oddanych w użytkowanie wieczyste o powierzchni 145 924,06 m², zlokalizowanych w Dziwnowie, Dziwnówku, Międzywodziu i Łukęcinie. W zasobach Gminy należało 98 lokali mieszkalnych, w tym 51 lokali socjalnych i 1 lokal związany ze stosunkiem pracy, a także 2 garaże i 35 pomieszczeń gospodarczych¹².

¹² Raport o stanie Gminy Dziwnów za rok 2019 r, s. 21-22.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 4 Gminne zasoby mieszkaniowe w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
liczba mieszkań w zasobie gminy	73	108	113	102	98
liczba nowych wniosków złożonych na mieszkanie z zasobów gminy	36	76	53	39	8
liczba mieszkań socjalnych (lokali)	32	56	51	50	51
liczba nowych wniosków złożonych na mieszkanie socjalne	18	44	39	25	4

Źródło: UG w Dziwnowie

Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Dziwnów funkcjonuje jeden Zakład Opieki Zdrowotnej „Partnermed” w Dziwnowie, który świadczy podstawową opiekę medyczną. W Przychodni prowadzony jest ponadto gabinet stomatologiczny oraz gabinet ginekologiczny. W 2019 r. w przychodni przyjmowali również specjaliści (finansowani z budżetu Gminy), tj. neurolog, laryngolog, kardiolog. Łączny koszt na te usługi wyniósł 82 780 zł. W sezonie letnim na terenie Gminy uruchamiany jest punkt pogotowia ratunkowego, którego koszt funkcjonowania pokrywa Gmina. W 2019 r. poniesiono z tego tytułu wydatek o wartości 3 174 zł.

Z danych wynika, że w 2019 r. udzielono łącznie w ramach podstawowej opieki medycznej 27 069 porad, czyli o 1 336 porad mniej niż w 2018 r. Na terenie Gminy odnotowano 3 apteki oraz 3 punkty apteczne.

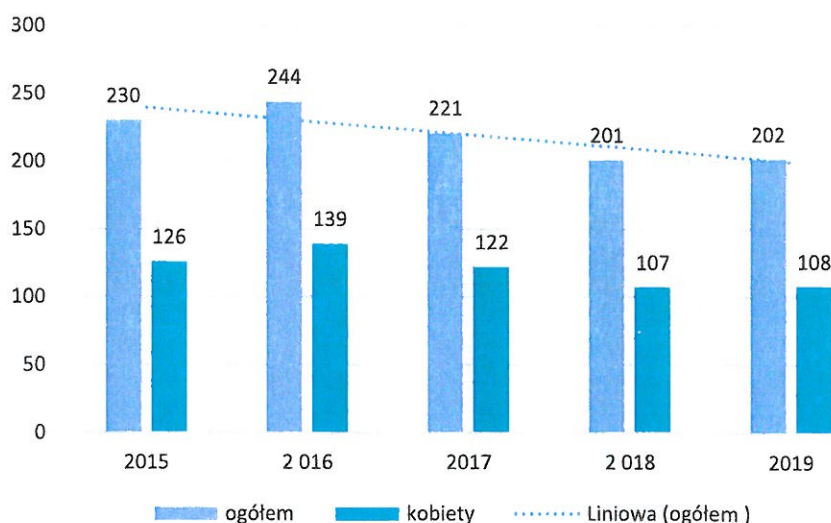
Bezpieczeństwo i ochronę zdrowia mieszkańców Gminy Dziwnów zapewnia również Straż Miejska w Dziwnowie, gdzie zatrudnionych jest 5 strażników i 1 komendant. W 2019 r. zewidencjonowano łącznie 450 interwencji Straży Miejskiej, które zakończyły się udzieleniem mandatów w liczbie 358. Straż Miejska w Dziwnowie współpracuje z Policją, razem z którą w 2019 r. przeprowadzono 10 patroli wspólnych. Na terenie Gminy funkcjonuje jeden posterunek policji zlokalizowany w Dziwnowie, podległy Komendzie Powiatowej w Kamieniu Pomorskim. Dodatkowo nad bezpieczeństwem w Gminie czuwa Straż Graniczna, która realizowała w 2019 r. zadania ustawowe z zakresu m.in.: czynności kontrolnych wobec cudzoziemców, patrolowanie w ramach zapewnienia porządku publicznego w morskim przejściu granicznym, sprawowała nadzór nad eksploatacją Polskich Obszarów Morskich oraz przestrzegania przez statki przepisów obowiązujących na tych obszarach.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

II. 4 Rynek pracy

Bezrobocie rejestrowane w Gminie Dziwnów wynosiło w 2019 r. 15,2% (17,7% wśród kobiet i 13,1% wśród mężczyzn). Na przestrzeni ostatnich 5 lat odnotowano spadek liczby osób pozostających bez zatrudnienia w Gminie o 42 osoby, w tym 31 kobiet w porównaniu z rokiem 2016.

Wykres 7 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Dziwnów w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

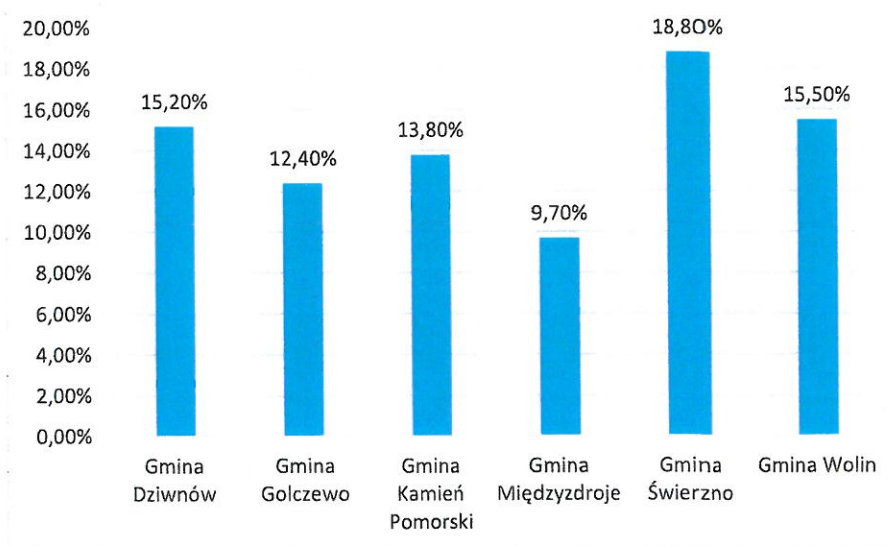
Zjawisko pandemii COVID-19 spowodowało wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w całym kraju. W Polsce w październiku 2020 r. stopa bezrobocia wynosiła 6,1%, w województwie zachodniopomorskim 7,9%, a w powiecie kamieńskim 15,6%¹³. W Gminie Dziwnów w wyniku sytuacji epidemicznej nie odnotowano wzrostu liczby osób bezrobotnych. Wręcz przeciwnie, w drugim kwartale 2020 r. w PUP w Kamieniu Pomorskim zarejestrowanych było z Gminy Dziwnów 184 bezrobotnych, w tym 99 kobiet. Duży spadek liczby osób bezrobotnych z Gminy odnotowano w grupie po 50 roku życia (19 osób, w tym 8 kobiet). Jednakże spadek bezrobocia odnotowany w czerwcu 2020 r. może wynikać wyłącznie z turystycznego charakteru Gminy. Ogólny wzrost poziomu bezrobocia w powiecie i województwie może świadczyć o pogarszającej się sytuacji samego rynku pracy w regionie, a w konsekwencji przełożyć się na sytuację społeczną Gminy Dziwnów.

¹³ W grudniu 2019 r. odnotowano stopę bezrobocia dla województwa – 6,8%, dla powiatu 14,8%.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Analizując wskaźnik bezrobocia w poszczególnych gminach w powiecie kamieńskim w 2019 r. odnotowano największą liczbę osób bezrobotnych w gminie Kamień Pomorski (637 osób, w tym 350 kobiet) oraz w gminie Wolin (609 osób, w tym 379 kobiet). Jednakże najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w gminie Świerżno (18,8%) oraz w gminie Wolin (15,5%). Gmina Dziwnów znajdowała się na trzeciej pozycji pod względem najwyższego bezrobocia (15,2%). Pozostałe gminy charakteryzowały się zdecydowanie niższym poziomem bezrobocia, a najniższe pod koniec 2019 r. odnotowano w gminie Międzyzdroje.

Wykres 8 Stopa bezrobocia w poszczególnych gminach w powiecie kamieńskim w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Powyższe dane wskazują, że jednym z największych problemów społecznych Gminy Dziwnów jest liczba osób bezrobotnych i samo zjawisko bezrobocia. Warto podkreślić, że analiza danych wykazała, że duży odsetek osób pozostających bez zatrudnienia w Gminie stanowią kobiety. Od wielu lat utrzymuje się tendencja, że większą liczbę osób bezrobotnych w Gminie stanowią kobiety (53,5% w 2019 r.), co może świadczyć o niskich kwalifikacjach zawodowych, braku aktywizacji zawodowej lub pełnieniu innych funkcji społecznych (wychowywanie dzieci, zajmowanie się gospodarstwem domowym, opieką nad osobami zależnymi). Często obowiązki domowe nie pozwalają kobiecie na podjęcie pracy zawodowej lub wymuszają rezygnację z dotychczasowej pracy. Dostępne oferty pracy, w zakresie pracy trójmianowej, również nie spełniają oczekiwań kobiet, gdyż bardzo często nie mogą one pozwolić sobie na pracę w trybie nocnym, z uwagi na wychowywanie małoletnich dzieci. W efekcie bezrobotne kobiety mogą borykać się z problemem braku bezpieczeństwa

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

finansowego i stabilizacji życiowej. Kobiety także bardziej narażone są na bezrobocie długotrwałe. Aby przeciwdziałać wyłączeniu zawodowemu kobiet i ich bezrobociu konieczna jest aktywizacja skierowana na zniwelowanie samego problemu braku pracy oraz na ułatwienie powrotu do pracy po urlopie macierzyńskim, wychowawczym lub po przerwie w zatrudnieniu wynikającej z innych przyczyn. Tym samym nie należy zapominać także o możliwościach zapewniania opieki dzieciom na czas pracy kobiety lub osobom pozostającym pod ich nadzorem. Istotna jest tutaj pomoc różnych instytucji i wsparcie samorządu w organizacji opieki dla najmłodszych i osób zależnych. W kontekście skutków pandemii ten problem będzie miał kluczowe znaczenie w kolejnym roku.

Z diagnozy wynika, że głównymi przyczynami braku aktywności zawodowej kobiet w Gminie Dziwnów jest przede wszystkim konieczność zapewnienia opieki dzieciom i osobom zależnym, trudności z powrotem do pracy po urlopiach rodzicielskich, w miarę bezpieczna sytuacja finansowa – praca partnera, świadczenia 500+, praca w „szarej strefie” oraz praca sezonowa.

W 2019 r. wśród osób bezrobotnych w Gminie Dziwnów odnotowano 48 bezrobotnych z prawem do zasiłku. Ważną grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby zaliczane do grup osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaliczane są do tych grup osoby młode, do 30 roku życia oraz osoby starsze – po 50 roku życia. Wśród pierwszej grupy odnotowano spadek liczby młodych osób bezrobotnych w 2019 r. o 25 osób, w tym 19 kobiet. Można zatem stwierdzić, że w ostatnim okresie osoby młode łatwiej znajdują zatrudnienie i szybciej zasilają grupę osób pracujących, przy jednoczesnym zasilaniu budżetu Gminy (dochody z PIT). Również zadowalający jest fakt, że zmniejszył się poziom bezrobocia wśród młodych kobiet. Większa świadomość społeczna powoduje, że coraz częściej kobiety pragną realizować się zawodowo i zasilać rynek pracy, aby wypracować sobie swój statut społeczny. Wiąże się to ze zmianą zawodową kobiet, jaką można zaobserwować na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci. Młode kobiety coraz częściej odkładają decyzję o założeniu rodziny, pragnąc jednocześnie zdobywać wykształcenie i doświadczenie zawodowe.

Dane dotyczące osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia w Gminie Dziwnów nie są satysfakcjonujące. W 2019 r. odnotowano wśród tej grupy 74 osoby pozostające bez zatrudnienia (w tym 31 kobiet). Zdecydowana większość bezrobotnych w tej grupie to mężczyźni. W 2019 r. liczba bezrobotnych po 50 roku życia obniżyła się łącznie zaledwie o 2 osoby. Osoby bezrobotne po 50 roku życia znajdują się w niekorzystnej sytuacji, która

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

zagroza wykluczeniu społecznemu. Z uwagi na posiadanie statutu osoby bezrobotnej oraz często nieodpowiednimi lub zdezaktualizowanymi kwalifikacjami osoby mają trudności ze znalezieniem pracy. To w konsekwencji prowadzi do pogorszenia jakości życia, zniechęcenia, strachu, braku aktywności społecznej, a co za tym idzie do wykluczenia społecznego. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę na tę grupę osób bezrobotnych, aby minimalizować zjawisko zagrożenia wykluczeniem społecznym osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 5 Liczba bezrobotnych z grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2015 -2019

ROK	Bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku	Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
2015	230	126	51	53	34	76	38	105	61
2016	244	139	49	62	43	88	36	119	67
2017	221	122	38	34	23	79	32	101	57
2018	201	107	49	31	21	70	26	101	56
2019	202	108	48	28	15	74	31	94	51

Źródło: Opracowanie własne, dane z PUP Kamień Pomorski

W analizowanym okresie ostatnich 5 lat odnotowano również niewielki spadek liczby osób zaliczanych do długotrwale bezrobotnych (o 11 osób, w tym 10 kobiet). Praca z tą grupą osób jest niezwykle trudna i niewystarczająca. Bierność zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych zazwyczaj posiada kilka przyczyn. Często są to osoby, które w ogóle nie chcą podjąć zatrudnienia i zasilają „szarą strefę”, rejestrując się od czasu do czasu w PUP, aby otrzymać status bezrobotnego.

II.5 Uwarunkowania gospodarcze

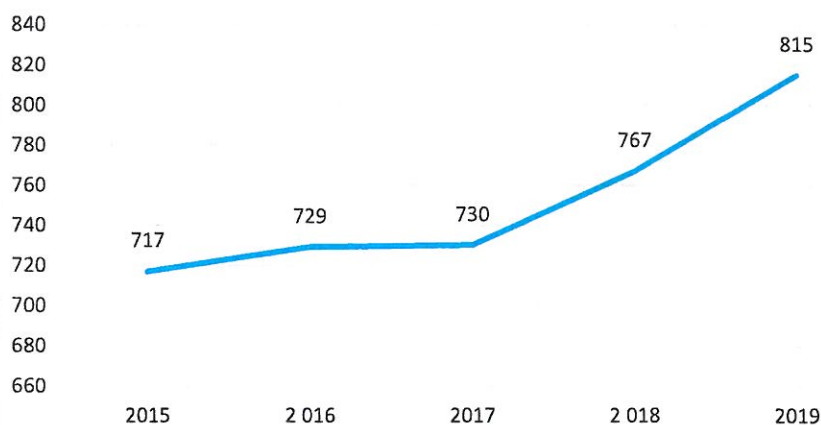
Uwarunkowania gospodarcze analizowane pod kątem opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, zależne są przede wszystkim od zasobów ludzkich zasilających rynek pracy, a zatem kapitału ludzkiego. Obok niego istotne znaczenie mają zasoby gospodarcze i ekonomiczne. Analizując potencjał gospodarczy Gminy Dziwnów należy pamiętać, że jest to gmina pełniąca funkcję turystyczną, która wzrost gospodarczy odnotowuje głównie w miesiącach wiosenno-letnich z uwagi na czas urlopowy i napływ turystów.

W Gminie Dziwnów w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 050 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 815 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 84 nowe podmioty, a 38 podmiotów zostało

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najczęściej (115) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (68) w roku 2015. W tym samym okresie najczęściej (162) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 r., najmniej (38) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 r. Najwięcej w Gminie odnotowuje się osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, która związana jest z turystyką regionu. W ostatnich analizowanych latach odnotowano wzrost liczby tych osób o 98, przy czym duży wzrost tego wskaźnika odnotowuje się od 2017 r.

Wykres 9 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, BDL GUS

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Dziwnów najczęściej (79 podmiotów) stanowią spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (1 021) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 3,8% (40) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, a jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 9,4% (99) podmiotów. 86,8% (911) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Dziwnów najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (53,7%) oraz handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (14,5%).

Należy podkreślić, że obszary korzystne do rozwoju gospodarczego, to także miejsca dobre do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Możliwość rozwoju zawodowego na lokalnym rynku wpłynie na decyzje mieszkańców o pozostaniu, ograniczy się zjawisko

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

migracji, a wraz z nim nastąpi wyższy przyrost naturalny, który zasili grupę osób w wieku przedprodukcyjnym. W przeciwnym razie brak miejsc pracy na obszarze Gminy Dziwnów skutkować może odpływem młodych ludzi do większych miejscowości w celu szukania pracy oraz osiedlania się na innych obszarach kraju.

Konieczne jest zatem edukowanie mieszkańców pod względem możliwości wykorzystywania potencjałów, jakie daje im lokalny rynek oraz kształtowania postaw przedsiębiorczych. Tylko aktywna postawa na rynku pracy może ochronić osoby długotrwale wykluczone i bezrobotne od pogłębiania tego stanu, zaś osoby młode zabezpieczyć przed ubóstwem i utarować im ścieżkę kariery. Zadanie to spoczywa nie tylko na barkach samorządu lokalnego, ale także na urzędach pracy i instytucjach edukacyjnych. Nie należy przy tym zapominać o aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, do których powinny być adresowane przystosowawcze działania specjalistyczne będące narzędziami ekonomii społecznej.

II.6 Pomoc społeczna

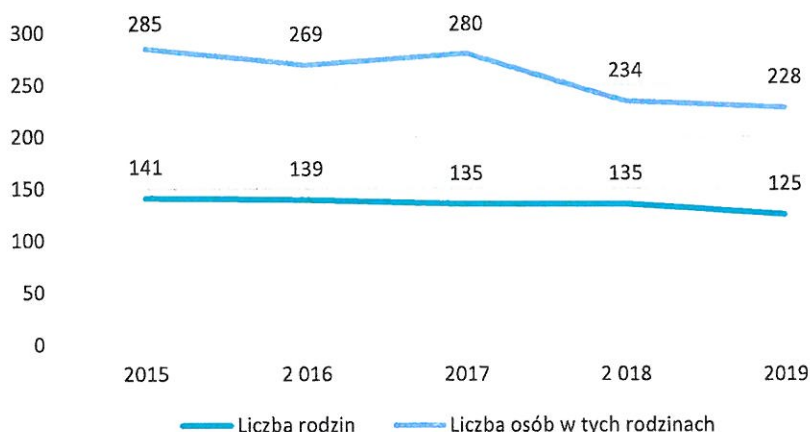
II.6.1 Beneficjenci pomocy społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie realizuje politykę społeczną w zakresie pomocy społecznej, ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeń zdrowotnych, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz innych zadań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Urząd Miejski realizuje politykę społeczną w zakresie dodatków mieszkaniowych i energetycznych, a ZOOiK realizuje politykę społeczną w zakresie pomocy materialnej dla uczniów.

Polityka społeczna Gminy Dziwnów zmierza do umożliwienia osobom i rodzinom przewyższanie trudnych sytuacji życiowych. Jednocześnie OPS prowadzi różne inne działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie powstawania sytuacji, będących zagrożeniem potrzeb bytowych odpowiadających godności człowieka. W Gminie Dziwnów odnotowuje się systematyczny spadek liczby osób i gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W ostatnich 5 latach odnotowano spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej o 57 osób i 16 rodzin. W 2019 r. odnotowano 228 osób oraz łącznie 125 rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Wykres 10 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

II.6.2 Pomoc finansowa w postaci zasiłków

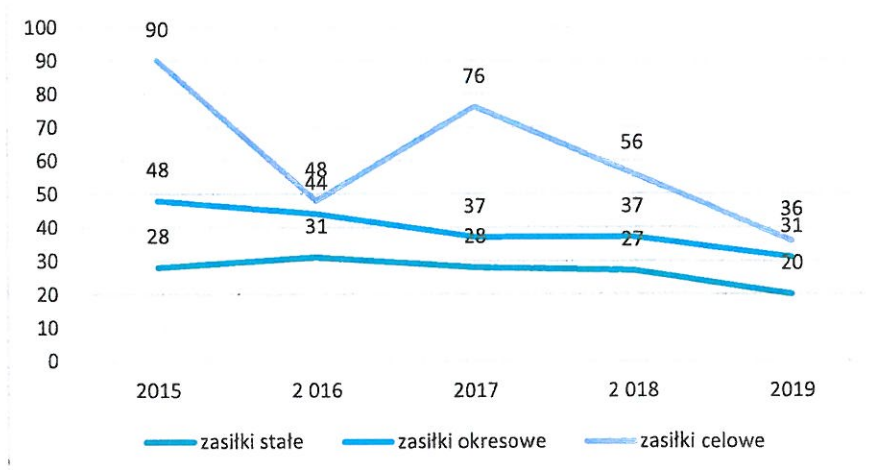
Pomoc finansowa pochodząca z OPS w Dziwnowie wynikająca z ustawy o pomocy społecznej to przede wszystkim zasiłki stałe, okresowe lub celowe, które są przyznawane mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Zasiłek stały przyznawany jest pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, wielodzietność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Zasiłek okresowy jest świadczeniem przyznawanym na dany okres czasu. Z kolei zasiłek celowy może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia, opału i odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń, Burmistrz może wydać decyzję o potwierdzeniu prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych z budżetu państwa. Zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego, może być przyznany również osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku takiegoż zdarzenia oraz osobom i rodzinom, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W takich sytuacjach zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu (kryterium dochodowego) i może nie podlegać zwrotowi. Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego¹⁴.

W Gminie Dziwnów, w analizowanym okresie tj. ostatnich 5 lat, odnotowano spadek ogólnej liczby przyznanych zasiłków. W 2019 r. przyznano 20 zasiłków stałych, przy spadku liczby osób korzystających z tych zasiłków o 8 w porównaniu z 2015 r. Liczba osób korzystających z zasiłków okresowych wynosiła w 2019 r. 31 osób. Odnotowano spadek o 17 osób. Z kolei liczba osób korzystających z zasiłków celowych zmniejszyła się o 54 świadczeń, przyjmując w 2019 r. wartość 36 osób korzystających z tego zasiłku.

Wykres 11 Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, celowy i okresowy w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

Wraz ze spadkiem ogólnej liczby osób korzystających z zasiłków stałych, okresowych i celowych obniżeniu uległa kwota wypłacanych zasiłków. W 2019 r. odnotowano wydatki na zasiłki stałe w wysokości 95 366 zł, na zasiłki celowe – 30 313 zł, a na zasiłki okresowe – 49 407 zł. Jednocześnie największy spadek wypłacanych kwot na cele zasiłkowe odnotowano w zasiłkach stałych, który wyniósł o 33 093 zł mniej w porównaniu z 2015 r.

¹⁴Źródło: <https://www.spes.org.pl/twoje-prawa/pomoc-spoeczna/swiadczenia-pieniezne>

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

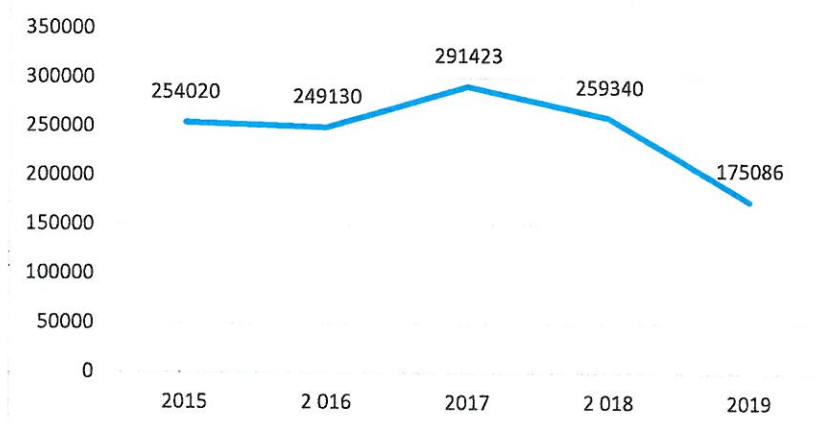
Tabela 6 Kwoty wypłacanych zasiłków stałych, okresowych i celowych w latach 2015 -2019

Rok	Zasiłki stałe [zł]	Zasiłki celowe [zł]	Zasiłki okresowe [zł]
2015	128 459	66 730	58 831
2016	138 491	46 191	64 348
2017	142 430	95 232	53 761
2018	132 545	66 088	60 707
2019	95 366	30 313	49 407

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

Łączna kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych w Gminie Dziwnów w 2019 r. wynosiła 175 086 zł. W porównaniu z 2015 r. uległa ona zmniejszeniu o 78 934 zł.

Wykres 12 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

II.6.3 Powody przyznawania zasiłków

Na korzystanie z pomocy społecznej i pobieranie świadczeń rodzinnych wpływać może niestabilna sytuacja na rynku pracy, jak chociażby prace krótkookresowe, prace na umowę o dzieło lub zlecenie, a co za tym idzie niskie zarobki. Z drugiej strony może wynikać to z biernej i wyuczonej postawy wobec pracy zawodowej, a tym samym z łatwości przeniesienia wartości kariery zawodowej na oczekiwania wobec pomocy społecznej. W przypadkach borykania się z długotrwałą lub ciężką chorobą uniemożliwiającą pracę zawodową, albo też sytuacją kryzysową również osoby potrzebujące zwracają się o pomoc do

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

OPS. W poniższej tabeli zestawiono główne powody udzielania wsparcia finansowego w poszczególnych latach 2015-2019.

Tabela 7 Powody przyznania pomocy w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
	liczba osób				
ubóstwo	76	65	63	57	56
bezrobocie	58	55	50	39	24
niepełnosprawność	65	67	65	67	75
długotrwała lub ciężka choroba	95	98	89	85	81
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	18	18	13	8	20
alkoholizm	17	18	12	4	5
potrzeba ochrony macierzyństwa/ wielodzietność	11	8	10	7	5
bezdomność	-	1	-	-	4
przemoc w rodzinie	3	3	4	2	1
zdarzenia losowe	-	-	-	2	-
klęski żywiołowe i ekologiczne	-	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

Do najczęstszych powodów udzielania pomocy w postaci zasiłków stałych, okresowych czy celowych należą: długotrwała lub ciężka choroba (81 osób), niepełnosprawność (75 osób), ubóstwo (56 osób) oraz bezrobocie (24 osób).

II.6.4 Sytuacja osób niepełnosprawnych i zależnych

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej dużą grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Osoby takie narażone są również na zagrożenie wykluczeniem społecznym, ze względu na swoje ograniczenia (często natury fizycznej). Brak lub niewystarczający poziom wyposażenia miejsc użyteczności publicznej w Gminie do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych jest częstą przyczyną ich nie integrowania się ze środowiskiem lokalnym. Również brak zapewnienia opieki medycznej i geriatrycznej stanowi istotny problem społeczny, z jakim borykają się mniejsze gminy w całej Polsce. Zatem widoczna jest ogromna potrzeba oparcia polityki społecznej na ukierunkowaniu jej na potrzeby osób niepełnosprawnych i starszych, których niestety przybywa z każdym rokiem.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Z analizy danych wynika, że w ostatnim okresie liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy ośrodka wynosi 87 osób, gdzie w 2019 r. odnotowano ich 96, co świadczy o spadającej liczbie osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia OPS.

Tabela 8 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy OPS w latach 2015-2019

Lata	Liczba osób
2015	105
2016	103
2017	107
2018	104
2019	96

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

Jednym z głównych powodów udzielenia wsparcia pieniężnego w 2019 r. w Gminie Dziwnów była niepełnosprawność. Z zasiłku pielęgnacyjnego korzysta coraz więcej osób, co powoduje wypłacanie coraz to wyższych kwot na ten cel. W 2015 r. ogólna liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego wynosiła 945, a w 2019 r. - 952. W ostatnim roku wydatkowano kwotę 180 187 zł ogółem na udzielenie wsparcia w postaci zasiłku pielęgnacyjnego. Wzrost kwoty wypłacanego świadczenia wynika ze zwiększającej się liczby osób uprawnionych i korzystających z tej formy pomocy, jak również ze wzrostu samego zasiłku. Warto dodać, że kwota zasiłku pielęgnacyjnego wzrosła w analizowanym okresie od 153 zł/m-c do 215,84 zł/m c. Zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych¹⁵, zasiłek pielęgnacyjny przysługuje wyłącznie: niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia oraz osobie, która ukończyła 75 lat.

Tabela 9 Liczba świadczeń i wysokość wypłacanego zasiłku pielęgnacyjnego w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba świadczeń	945	954	983	972	952
Kwota świadczeń w złotych	144 585	145 962	150 399	153 524	180 187

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

¹⁵Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, Dz. U. 2020 poz. 111.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

W Gminie Dziwnów w analizowanym okresie coraz więcej osób korzysta ze świadczenia pielęgnacyjnego. Świadczenie pielęgnacyjne od 1.01. 2020 r. wynosi 1830 zł miesięcznie. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności¹⁶. W latach 2015-2019 wzrosła liczba wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych o 58, przyjmując w 2019 r. wartość 235 świadczeń, na które wydatkowano kwotę 370 475 zł. Wzrost wypłacanego świadczenia pielęgnacyjnego w ostatnich 5 latach wyniósł 160 848 zł.

Tabela 10 Liczba świadczeń i wysokość wypłacanego świadczenia pielęgnacyjnego w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba świadczeń	177	177	215	222	235
Kwota świadczeń w złotych	209 627	230 100	301 645	327 894	370 475

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

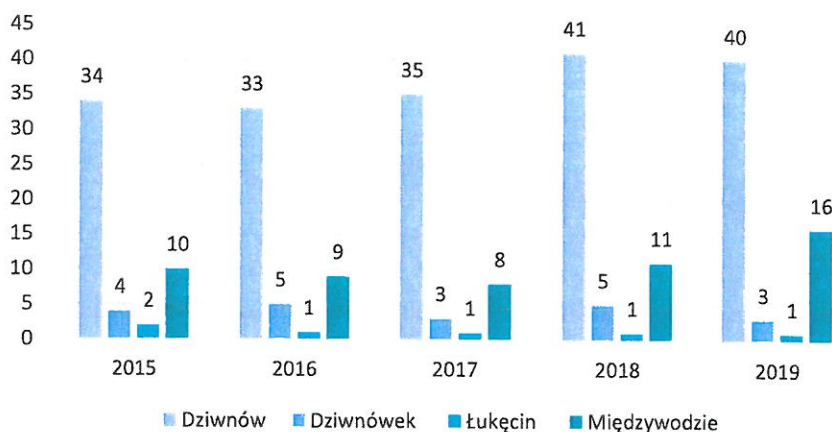
Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. **Usługi opiekuńcze** obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Z kolei **specjalistyczne usługi opiekuńcze** są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub

¹⁶ <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenie-pielegnacyjne>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym¹⁷. W Gminie Dziwnów w 2019 r. odnotowano łącznie 60 osób objętych usługami opiekuńczymi. Na przestrzeni 5 lat ich liczba zwiększyła się o 10 osób (w 2015 r. – 50 osób było objętych usługami opiekuńczymi). Najwięcej takich osób zamieszkiwało miejscowość Dziwnów (40 osób), a najmniej w Łukęcinie (1 osoba).

Wykres 13 Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych wynosiła w 2019 r. 55 osób. Nastąpił wzrost tych osób o 11. W ramach usług opiekuńczych każdego roku zrealizowano ok. 11 tys. godzin. Z kolei ze specjalistycznych usług opiekuńczych korzystało w 2019 r. 6 osób, a liczba zrealizowanych godzin wynosiła 2 595.

¹⁷ <https://www.gov.pl/web/rodzina/uslugi-opiekuncze-i-specjalistyczne-uslugi-opiekuncze>

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 11 Usługi opiekuńcze w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	44	42	41	53	55
liczba godzin świadczeń	11 555	11 356	10 931	11 487	11 756
liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6	6	6	5	6
liczba godzin świadczeń	3 062	2 933	3 354	2 501	2 595

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

Powyższe dane potwierdzają coraz to większą potrzebę otoczenia opieką i wsparciem ludzi starszych, niepełnosprawnych czy zależnych. Zwiększa się liczba osób objętych usługami opiekuńczymi, korzystającymi z zasiłków opiekuńczych oraz ze świadczeń opiekuńczych. Zachodzące zmiany demograficzne będą wymuszały na samorządach realizację różnych programów na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i zależnych. Ważne jest otoczenie ich opieką i wsparciem w każdej ze sfer życia, aby minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego tychże osób, gdyż to one stanowią jedną z grup osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem i izolacją społeczną.

II.6.5 Wsparcie asystenta rodziny i piecza zastępcza

Uchwałą Nr XXXVIII/418/2017 z dnia 20 grudnia 2017 r. Rada Miejska w Dziwnowie przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dziwnów na lata 2018 – 2020. Celem strategicznym Programu jest stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, ochrona dzieci przed skutkami niewydolności życiowej rodziców oraz tworzenie warunków umożliwiających dziecku bezpieczne wychowanie się w rodzinie biologicznej. Cele szczegółowe Programu to:

1. Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.
2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

3. Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
4. Tworzenie warunków umożliwiających dziecku wychowanie się w rodzinie biologicznej.
5. Podnoszenie standardów pracy służb instytucji pomocowych.

W Gminie Dziwnów w 2019 r. zatrudniony był 1 asystent rodziny, który wspierał 9 rodzin. Od kwietnia 2020 r. OPS nie zatrudnia już żadnego asystenta rodziny. W analizowanym okresie odnotowano spadek liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, a także spadek liczby osób, które brały udział w różnych formach służących wzmocnieniu opiekuńczo-wychowawczych kompetencji rodzicielskich (z 42 do 22 osób). W poniższym zestawieniu uwzględniono poszczególne dane dotyczące wsparcia udzielonego na rzecz rodzin i osób przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Niniejsze trudności stanowią również jedną z najczęstszych przyczyn udzielania zasiłków w Gminie. W 2019 r. 20 osobom z Gminy Dziwnów udzielono wsparcia finansowego z powodu trudności opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 12 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ¹⁸
liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny	11	12	14	12	9	9
liczba nowych rodzin w danym roku	4	5	6	5	3	1
liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę	4	4	7	6	1	7
liczba osób, które wzięły udział w zajęciach edukacyjnych, warsztatach i innych formach służących wzmocnieniu opiekuńczo – wychowawczych kompetencji rodzicielskich	42	29	46	35	22	15
liczba osób korzystających ze wsparcia psychologicznego ze względu na trudności rodzicielskie	10	7	11	11	5	-

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

Najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka jest rodzina. Istnieją jednak sytuacje związane z niemożnością zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Wówczas istotną rolę spełnia piecza zastępcza. Ma ona charakter czasowy. Kwestie pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998, z późn. zm.)¹⁹. W Gminie Dziwnów w 2019 r. znajdowało się dwoje

¹⁸ Dane do marca 2020 r.

¹⁹ <https://www.gov.pl/web/rodzina/opieka-zastepcza-nad-dzieckiem>

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

dzieci w rodzinach zastępczych. Ich liczba zmniejszyła się o 3 osoby w porównaniu z rokiem 2015. Realizacja zadania pieczy zastępczej związana jest z wydatkowaniem na ten cel funduszy, które w analizowanym okresie wzrosły o 12 556 zł. W 2015 r. wydatki Gminy na koszt utrzymania dzieci w pieczy zastępczej wynosiły 7 660 zł, a w 2019 r. 20 216 zł.

Tabela 13 Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ²⁰
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej na koniec roku	5	5	5	5	2	2
liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w danym roku	-	-	-	-	1	-
liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w danym roku	-	-	-	-	-	1
liczba dzieci powracających do rodzin naturalnych	-	-	-	-	1	-
liczba osób usamodzielnionych	-	-	-	-	3	-
liczba rodzin wspierających	-	-	-	-	-	-
wydatki Gminy na koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej	7 660	14 895	19 800	20 395	20 216	26 399

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

II.6.6 Dożywianie

W ramach świadczonej pomocy materialnej dla mieszkańców Gminy Dziwnów z pomocy na dożywianie dzieci i rodzin skorzystało w 2019 r. ogółem 36 osób, w tym 23 dzieci. W analizowanym okresie ostatnich 5 lat zmniejszeniu uległa liczba osób ogółem korzystających z dożywiania o 52, w tym 33 dzieci. W związku z mniejszą liczbą osób objętych wsparciem na dożywianie, kwota na ten cel uległa obniżeniu o 45 445 zł.

Tabela 14 Liczba osób objętych wsparciem dożywiania w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019

Wskaźnik	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób	88	67	55	48	36
Liczba dzieci	56	39	34	32	23
Kwota świadczeń w złotych	58 121	40 985	37 606	36 163	27 108

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

²⁰ Dane do września 2020 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

II.6.7 Dodatki energetyczne i mieszkaniowe

W ramach realizacji polityki społecznej Urząd Miejski w Dziwnowie wypłaca mieszkańcom Gminy dodatki mieszkaniowe. Analiza danych wykazała, że sukcesywnie spada liczba rodzin korzystających z pomocy w formie dodatku mieszkaniowego, a co za tym idzie obniżeniu uległa kwota wypłacanych świadczeń na ten cel. W 2019 r. 45 osób skorzystało z dodatku mieszkaniowego na łączną kwotę 101 446 zł. W porównaniu z 2015 r. nastąpił spadek o 13 osób, a kwota wypłacanych dodatków uległa zmniejszeniu o 24 003 zł.

Tabela 15 Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019

Lata	Dodatki mieszkaniowe	
	Liczba osób	Kwota [zł]
2015	61	125 449
2016	57	104 505
2017	47	100 303
2018	48	104 839
2019	45	101 446

Źródło: Opracowanie własne, dane z UM w Dziwnowie

II.6.8 Bezpieczeństwo mieszkańców i procedura „Niebieskiej Karty”

Gminny Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Uchwały Nr VII/110/2011 Rady Miejskiej w Dziwnowie z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania (Dz. Urz. Woj. Zachodniopom. Nr 65, poz. 1179).

Zespół powołano Zarządzeniem nr VI/93/11 Burmistrza Dziwnowa z dnia 28 czerwca 2011r. Zarządzeniem nr VIII/270/2020 Burmistrza Dziwnowa z dnia 11 grudnia 2020 r. zmieniono osobowy skład Zespołu. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Żandarmerii Wojskowej, Szkoły Podstawowej, Przedszkola Publicznego, NZOZ „Partnermed”, Stowarzyszenia „Nasz Dziwnów” oraz kurator Sądu Rejonowego w Kamieniu Pomorskim.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Uchwałą Nr XXXVIII/420/2017 Rady Miejskiej w Dziwnowie z dnia 20 grudnia 2017 r. przyjęto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dziwnów na lata 2018 – 2020. Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Cele szczegółowe Programu to:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców Gminy Dziwnów na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.
2. Zwiększenie dostępności, skuteczności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w połączeniu z profilaktyką uzależnień i działaniami na rzecz wzmocnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzin.
3. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje przemoc i zagrożonych przemocą w rodzinie.
4. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc lub, co do których istnieje podejrzenie, że mogą być sprawcami przemocy.
5. Podniesienie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb i podmiotów, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w Gminie Dziwnów.

W poniższym zestawieniu ujęto najważniejsze kwestie związane z działalnością GKRPA w Dziwnowie.

Tabela 16 Działalność GKRPA w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
liczba posiedzeń komisji GKRPA	23	22	17	18	13
liczba zaopiniowanych wniosków na sprzedaż alkoholu	107	99	64	73	81
liczba wysłanych zaproszeń na posiedzenie komisji	45	49	30	32	21
liczba skierowań na badania w zakresie uzależnienia	3	7	4	3	2
środki wydatkowane na przeciwdziałanie alkoholizmowi	362 680	355 702	351 765	410 559	630 060
środki wydatkowane na przeciwdziałanie narkomanii	10 000	3 995	3 650	4 300	2 540
liczba osób, którym udzielono pomocy po opuszczeniu zakładu karnego	3	3	2	4	2

Źródło: Opracowanie własne, dane z UM w Dziwnowie

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Podejmowanie interwencji w środowisku, wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie, odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, którą określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”²¹. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, GKRPA, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. W analizowanym okresie lat 2015 – 2019 odnotowano największą liczbę „Niebieskich Kart” w miejscowościach Dziwnów. W 2019 r. odnotowano spadek o 6 „Niebieskich Kart” w porównaniu z rokiem 2015. W przeważającej mierze osobami, które doświadczyły przemocy w rodzinie są kobiety, jednak zwiększa się również liczba małoletnich, którzy doświadczają przemocy w rodzinie. Poniżej przedstawiono dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskiej Karty” związanej ze zjawiskiem występowania przemocy w rodzinie.

Tabela 17 Procedura „Niebieskiej Karty” w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
liczba rodzin objętych procedurą NK	11	11	15	10	5
liczba założonych NK w danym roku w tym przez:	7	9	11	8	4
Policję	5	7	10	6	3
OPS	2	2	1	1	1
Placówki oświatowe	-	-	-	1	-
Inne jednostki	-	-	-	-	-
Dziwnów	4	5	8	6	3
Dziwnówek	1	1	-	1	-
Łukęcin	-	-	-	-	-
Międzywodzie	2	3	3	1	1
liczba zakończonych NK w tym w związku z:	8	6	13	9	5
ustaniem przemocy i zrealizowaniem indywidualnego planu pomocy	5	3	5	4	3
brakiem zasadności podejmowania lub prowadzenia dalszych działań przez grupę roboczą	3	3	8	5	2

²¹ Dz. U. Nr 209, poz. 1245.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

liczba NK przekazanych do innych ZI właściwych miejscowo	-	1	1	-	-
liczba pracujących grup roboczych	7	6	8	6	3
liczba posiedzeń grup roboczych	25	29	35	23	15
liczba osób objętych pomocą grup roboczych	37	36	46	37	15
w tym:					
dzieci	10	9	15	15	4
liczba osób wskazanych w formularzach NK jako doświadczające przemocy	13	13	21	14	5
w tym:					
kobiety	12	9	15	10	5
mężczyźni	-	3	2	1	-
małoletni	1	1	4	3	-
liczba osób wskazanych w formularzach NK –A, jako sprawcy przemocy	11	11	16	10	5
w tym:					
kobiety	0	3	1	2	-
mężczyźni	11	8	15	8	5
liczba osób, które skorzystały z możliwości poradnictwa					
psychologicznego	5	5	2	2	1
socjalnego	10	8	18	12	8
zawodowego i rodzinnego	3	4	18	17	8

Źródło: Opracowanie własne, dane z OPS w Dziwnowie

W 2019 r. w Gminie Dziwnów stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 87 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 21,95 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz nieznacznie większa od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Dziwnów wynosi 70,80%. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 15,37 (wykrywalność 61%) oraz przeciwko mieniu - 8,74 (wykrywalność 41%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 3,40 (98%), o charakterze gospodarczym - 1,89 (83%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,87 (79%)²².

²² https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dziwnow#poziom-przestepczosci

II.7 Zjawisko wykluczenia społecznego

Zjawisko wykluczenia społecznego jest niepożądanym skutkiem zaniedbania społeczeństwa w zaspokajaniu ich podstawowych potrzeb życiowych. Skala problemów społecznych dla Gminy Dziwnów jest umiarkowana, a szczególna dbałość o osoby zagrożone izolacją społeczną przełoży się na lepszą jakość życia mieszkańców, zmniejszenie poziomu bezrobocia, a co za tym idzie będzie przeciwdziałać migracjom wewnętrznym i odpływowi mieszkańców Gminy.

Skupienie podejmowanych działań na niewielkiej grupie klientów pomocy społecznej oraz wyznaczanie odpowiednich standardów korzystania z pomocy społecznej skutkować będzie odpowiednim poziomem realizacji zadań ustawowych. Koncentrowanie się głównie na osobach potrzebujących pomocy i wsparcia przyczyni się do poprawy warunków życiowych mieszkańców Gminy. Realizacja odpowiednich zadań w ramach świadczenia pomocy na rzecz osób starszych wydaje się jednym z kluczowych zadań stającym przed OPS, jak i samorządem lokalnym.

Należy ponadto na uwadze mieć sytuację demograficzną, która generuje zmiany uwarunkowań społecznych. Struktura społeczna zmienia się, ponieważ przeważa liczba osób starszych, zaś odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym jest niewielki. To istotny sygnał na przyszłość, ponieważ będzie świadczył o możliwościach rozwoju Gminy w przyszłości. Wydaje się zasadne podjęcie odpowiednich kroków w celu uświadamiania społeczeństwa o randze problemu, a także ważne jest znalezienie odpowiednich rozwiązań wspierających osoby zależne, starsze, potrzebujące pomocy. Oprócz „sąsiedzkiej pomocy” należy dążyć do zapewnienia odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego. Osoby starsze, schorowane, niepracujące, które potrzebują pomocy i wsparcia (a często wstydzą się przyznać do tego) najbardziej narażone są w Gminie na izolację społeczną.

Osoby szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym wg „Poradnika POKL” to:

- osoby bezrobotne do 25 roku życia;
- osoby długotrwale bezrobotne lub kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka;
- osoby bezrobotne powyżej 50. roku życia;

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

- osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego;
- osoby bezrobotne samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18. roku życia;
- osoby bezrobotne, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia;
- niepełnosprawne osoby bezrobotne²³.

W Gminie Dziwnów zdiagnozowano kategorie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należą do nich:

- osoby długotrwale bezrobotne (w tym kobiety długotrwale bezrobotne);
- osoby bezrobotne powyżej 50. roku życia;
- osoby bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego (w tym również osoby bez prawa jazdy);
- osoby borykające się długotrwale z nagłą, poważną chorobą;
- osoby starsze, głównie samotne i niepełnosprawne;
- rodziny i członkowie rodzin przeżywający trudności opiekuńczo-wychowawcze, doświadczające przemocy domowej, uzależnione.

Reasumując, podstawowym celem niniejszej diagnozy jest **podjęcie i prowadzenie aktywizacji społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, bądź izolacją społeczną** oraz przeciwdziałanie zasygnalizowanym problemom społecznym wraz z ich przewidywaniem i konstruowaniem odpowiednich rozwiązań. Zwrócenie uwagi na problematyczne kwestie społeczne pozwoli na osiągnięcie lepszych efektów w dalszej perspektywie, co w konsekwencji wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców Gminy.

II.8 Piramida problemów społecznych

Geneza problemów społecznych ma początek w funkcjonowaniu społeczeństwa. Gwałtowne zmiany społeczne występujące w danym środowisku wpływają zazwyczaj niekorzystnie na sytuację życiową mieszkańców. W przypadku Gminy Dziwnów niekorzystana sytuacja

²³ Poradnik dotyczący realizacji wsparcia dla osób wykluczonych społecznie oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

społeczna wynika z turystycznego charakteru Gminy, która rzutuje na jakość życia w okresie jesienno-zimowym, kiedy wzrasta poziom bezrobocia. Dodatkowo brak większych zakładów pracy na terenie Gminy przekłada się na podejmowanie prac sezonowych, dorywczych, nisko płatnych. W Gminie odnotowano wzrost liczby osób zakładających własne działalności gospodarcze, głównie w obrębie turystyki i gastronomii, jednakże stanowią one w większości mikroprzedsiębiorstwa, które zatrudniają niewielką liczbę pracowników. Stabilizację zawodową zapewniają jedynie jednostki samorządu terytorialnego. Dodatkowo nadmorski charakter gmin charakteryzuje się wzrostem gospodarczym, który jest uzależniony od sezonu letniego. Wysokość tego wzrostu gwarantuje dobra pogoda, która przyciąga turystów.

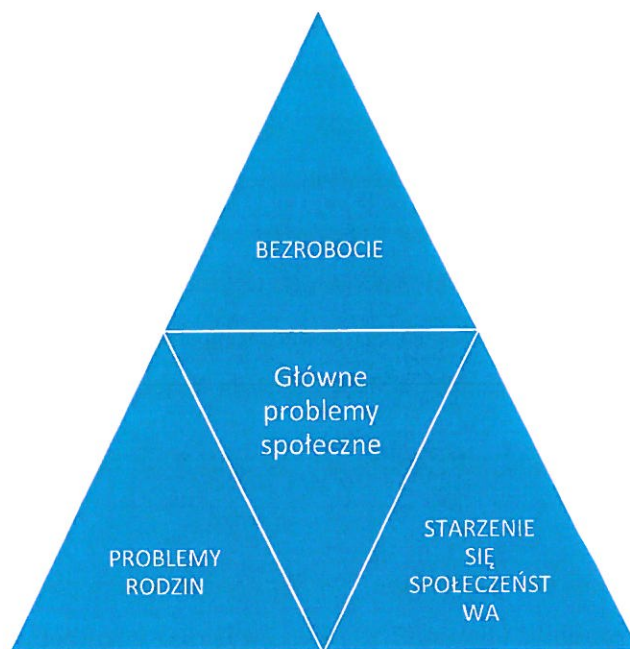
Główne problemy społeczne, jakie zdiagnozowano na podstawie dokonanej analizy danych, koncentrują się wokół:

1. Bezrobocia i zagrożenia ubóstwem (wykluczenie społeczne osób długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych powyżej 50. roku życia oraz bezrobotnych kobiet).
2. Starzenie się społeczeństwa i problemy zdrowotne oraz opiekuńcze osób starszych, zależnych i niepełnosprawnych.
3. Problemów rodzinnych o charakterze opiekuńczo-wychowawczym oraz występowania przemocy domowej, uzależnienia itp.

Problemy zostały podzielone na 3 sekcje, ponieważ w ich obrębie występowanie pojedynczych problemów społecznych nawiązuje do pozostałych i wzmacnia prawdopodobieństwo ich wystąpienia. Zgrupowanie ich w danym obszarze świadczy o sprzężeniu zwrotnym, jakie może między nimi zachodzić. Można tutaj mówić także o sieci współzależności problemów społecznych pomiędzy poszczególnymi sekcjami lub w sposób całościowy o piramidzie problemów społecznych, co prezentuje poniższy schemat.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Schemat 1 Piramida problemów społecznych Gminy Dziwnów

Źródło: Opracowanie własne

II.9 Uszczegółowienie problemów społecznych w kontekście celów

Najważniejsze problemy społeczne na terenie Gminy Dziwnów koncentrują się wokół kilku kwestii. Należy podkreślić, że występowanie każdego problemu sprzężone jest z pozostałymi sprawami społecznymi, które wzajemnie na siebie oddziałują. Rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów wymaga dokładnego ich zrozumienia, poznania ich genezy, przebiegu, aby skutecznie im przeciwdziałać. Poniżej prezentowane są sugerowane rozwiązania w kontekście pojawiających się problemów społecznych.

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu spowodowanego bezrobociem

Jednym z głównych problemów społecznych Gminy Dziwnów jest bezrobocie, głównie wśród kobiet, osób po 50 roku życia oraz osób długotrwale bezrobotnych. Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do wyeliminowania, w perspektywie długofalowej może dotyczyć osób, które obecnie znajdują się w wieku przedprodukcyjnym. Bezrobocie jest znaczącym problemem społeczno-gospodarczym, a jego rozwiązanie jest pilnym i długofalowym zadaniem Gminy oraz instytucji i organizacji. Konieczna jest aktywizacja mieszkańców długotrwale bezrobotnych oraz pomoc w znalezieniu pracy, udzielenie wsparcia i przedstawienie korzyści stojących za podjęciem pracy formalnej, która zapewnia ubezpieczenie na przyszłość oraz udokumentowaną ciągłość

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

kariery zawodowej, która może być przydatna w przypadku ubiegania się o lepszą pracę zawodową. Istotne jest wspieranie kobiet i uświadamiania im, że każda dłuższa przerwa w zatrudnieniu ma wpływ na ich życie zawodowe. Należy dążyć do aktywizacji kobiet oraz dać im wsparcie i możliwość pogodzenia życia zawodowego z prywatnym. Konieczne jest zatem podjęcie działań w kierunku wspierania aktywności osób bezrobotnych, edukowanie oraz budowania kapitału społecznego i wartości lokalnych. Aby przeciwdziałać wyłączeniu zawodowemu kobiet i ich bezrobociu konieczna jest aktywizacja skierowana na zniwelowanie samego problemu braku pracy oraz na ułatwienie powrotu do pracy po urlopie macierzyńskim lub opiekuńczym. Należy również rozwinąć i wzmocnić system pieczy dla osób zależnych, aby umożliwić kobietom zajmującym się takimi osobami powrót na rynek pracy. Istotna jest tutaj rola pomocy pochodzącej z różnorodnych instytucji wspierających.

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu spowodowanego procesami starzenia się społeczeństwa

Wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym to problem całego kraju. Osoby starsze i osamotnione bardzo często borykają się z problemem izolacji społecznej. Konieczne jest zatem prowadzenie działań aktywizujących osoby starsze, tak by miały warunki do funkcjonowania i podtrzymywania więzi społecznych. Istotne jest tutaj budowanie kapitału społecznego i lokalnej tożsamości, np. poprzez współpracę międzypokoleniową. Dodatkowo widoczna jest większa potrzeba świadczenia usług opiekuńczych i medycznych na rzecz osób starszych i osamotnionych. Plan rozwoju Gminy powinien uwzględniać fakt, że zwiększa się zapotrzebowanie na opiekunów osób starszych czy instytucji zajmujących się opieką nad osobami starszymi. Ważna jest odpowiednia realizacja polityki senioralnej, prowadząca do zaspokojenia ich podstawowych potrzeb, integracji ze społeczeństwem, jak również zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa, stabilizacji i poczucia bycia potrzebnym. W cały program współpracy powinny zostać włączone również osoby niepełnosprawne, które obok osób starszych stanowią drugą grupę osób najbardziej narażonych na izolację, samotność i inne problemy natury psychicznej. Ważne jest aktywizowanie ich do działalności społecznej, a także stwarzanie odpowiednich warunków na realizowanie przez nich wszelkiej aktywności zawodowej.

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu problemami rodzin dysfunkcyjnych

Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem o negatywnym wydźwięku społecznym, może prowadzić bowiem do innych problemów społecznych, nasilać marginalizację społeczną,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

izolację, a w efekcie stygmatyzację. W Gminie Dziwnów najbardziej na wykluczenie społeczne narażone są osoby długotrwale bezrobotne, bezrobotne kobiety, osoby starsze i osamotnione, które nie mogą znaleźć pracy. To stanowi główny powód do pojawiania się lub nasilania problemów rodzinnych. Brak pracy powoduje poczucie niestabilizacji, która prowadzi do pogłębiania się problemów opiekuńczo-wychowawczych, uzależnień, a nawet przemocy domowej. Problemy rodzin dysfunkcyjnych dotyczą wszystkich członków rodzin. Najbardziej w nich cierpią i są krzywdzone dzieci, które bez odpowiednich wzorców moralnych i etycznych pogłębiają negatywne zjawiska społeczne, mając tym samym wpływ na rozwój dysfunkcji społecznych, marginalizowanie pewnych grup czy pojawianie się nowych problemów, np. narkomanii, wzrost przestępczości itp.

Istotne jest eliminowanie tego zjawiska poprzez otoczenie opieką i wsparciem rodzin, w których zdiagnozowano problemy opiekuńczo-wychowawcze. Konieczne jest, aby wymienione grupy aktywizować pod kątem społeczno – kulturowym, by nie dopuścić do ich wykluczenia społecznego. Najcenniejszym działaniem przeciwdziałającym wymienionym zjawiskom oraz rozprzestrzenianiu się ich będzie aktywizacja społeczna. Może być ona rozumiana bardzo szeroko, jednakże jej głównym celem jest wyprowadzenie osób zagrożonych z wykluczenia społecznego i włączenie do aktywnego życia społecznego. W walce z wykluczeniem społecznym muszą wziąć udział wszystkie organizacje i instytucje w Gminie, a działania powinny być ukierunkowane wielotorowo i docierać do jak największej liczby mieszkańców.

III. Wyniki badań opinii mieszkańców Gminy Dziwnów

Ocena sytuacji społecznej mieszkańców Gminy stanowi ważne i cenne źródło informacji na temat warunków i jakości życia osób ją zamieszkujących. Jest istotnym elementem określania polityki społecznej Gminy, a wraz z diagnozą stanu istniejącego, wpływa na kształtowanie odpowiednich kierunków interwencji i działań podejmowanych w kolejnych latach. Opinia mieszkańców stanowi element partycypacji społecznej na etapie wdrażania odpowiednich działań, jakie należy zaplanować w kontekście opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W Gminie Dziwnów badanie opinii społecznej mieszkańców na temat warunków życia i sytuacji społecznej Gminy zostało przeprowadzone w grudniu 2020 r. W badaniu

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

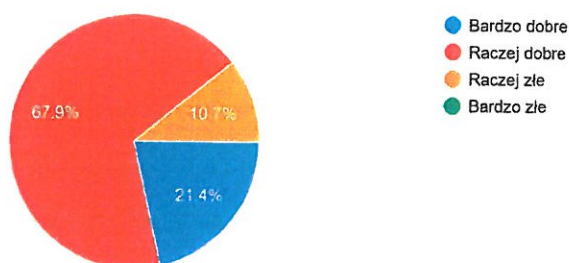
wykorzystano ankietę, jako technikę badawczą. Zastosowane narzędzie badawcze stanowił kwestionariusz ankiety, składający się z pytań zamkniętych. W badaniu wzięło udział 28 mieszkańców Gminy Dziwnów, w tym 18 kobiet i 10 mężczyzn. Najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 36-50 lat (71,4%), następnie osoby w wieku 2powyżej 60 roku życia (21,4%).

Poniżej wyniki z przeprowadzonego badania.

Ocena warunków życia mieszkańców Gminy Dziwnów w opinii mieszkańców jest raczej dobra. 67,9% ankietowanych uważa, że żyje im się dobrze w Gminie. 21,4% uznało, że żyje im się bardzo dobrze na terenie Gminy, a tylko 10,7% ankietowanych uznało, że źle.

Wykres 14 Ocena warunków życia w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów

Jak ocenia Pan/Pani aktualne warunki życia mieszkańców gminy?
28 responses

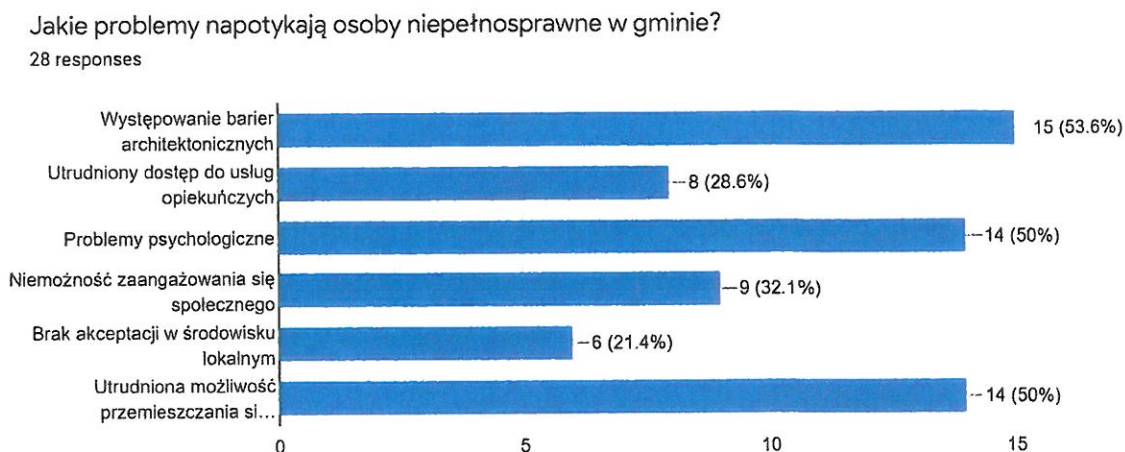

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Sytuacja osób niepełnosprawnych w Gminie Dziwnów w opinii mieszkańców jest trudna z powodu barier architektonicznych, ograniczonych możliwości przemieszczania się oraz z powodu problemów psychologicznych tych osób. Jako najważniejszy problem dotyczący osób niepełnosprawnych uznano występowanie barier architektonicznych i dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością (53,6%). Respondenci wskazali również, że problemem osób z niepełnosprawnością jest utrudniona możliwość przemieszczania się w obrębie Gminy (50%) oraz problemy psychologiczne (50%). Duży problem stanowi również utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (28,6%) oraz niemożność zaangażowania się społecznego (32,1%). 6 respondentów wskazało jako barierę brak akceptacji w środowisku lokalnym.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Wykres 15 Ocena problemów osób z niepełnosprawnością w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci badania uznali w większości, że oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnością w Gminie Dziwnów nie jest wystarczająca, uznało tak 46,4% badanych. 17,9% ankietowanych uważa, że zdecydowanie nie jest wystarczająca, a 25% badanych uznała, że jest wystarczająca.

Wykres 16 Ocena oferty pomocy dla osób z niepełnosprawnością w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów

Czy według Pana/Pani oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest wystarczająca?
28 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

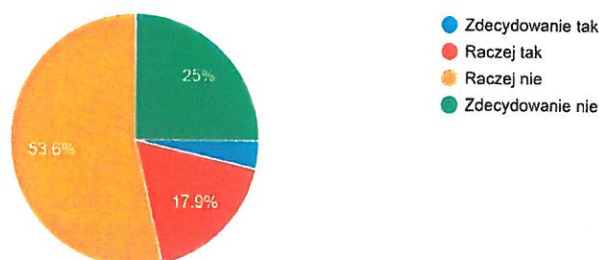
Opinie na temat dostępności mieszkańców w Gminie do placówek opieki zdrowotnej są podzielone. 53,6% badanych uważa, że dostęp jest niewystarczający, 25% badanych stwierdziło, że zdecydowanie nie jest wystarczający, a 17,9% badanych uważa, że raczej jest wystarczający.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Wykres 17 Ocena dostępu do placówek opieki zdrowotnej w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów

Czy według Pana/Pani dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy jest wystarczający?

28 responses

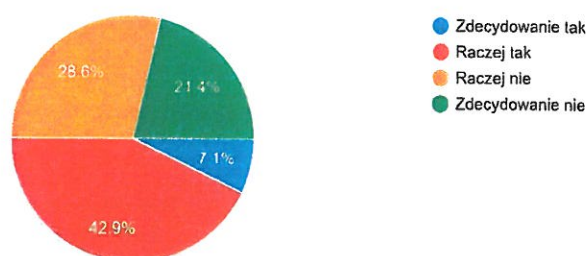
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Aktywizacja osób starszych jest trudnym działaniem samorządu, który powinien zmierzać do większej aktywności mieszkańców Gminy w różnym wieku. Okazuje się, że na terenie Gminy Dziwnów podejmowane są odpowiednie działania mające na celu aktywizację głównie osób starszych (42,9%). Większość respondentów twierdzi jednak, że brak jest takich działań (28,6%) lub też właściwie ich nie ma i nie są podejmowane żadne działania aktywizujące osoby starsze (21,4%). Tylko 7,1% mieszkańców twierdzi, że takie działania są realizowane.

Wykres 18 Ocena działań aktywizujących osoby starsze w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów

Czy według Pana/Pani na terenie gminy podejmowane są odpowiednie działania mające na celu aktywizację osób starszych (seniorów)?

28 responses

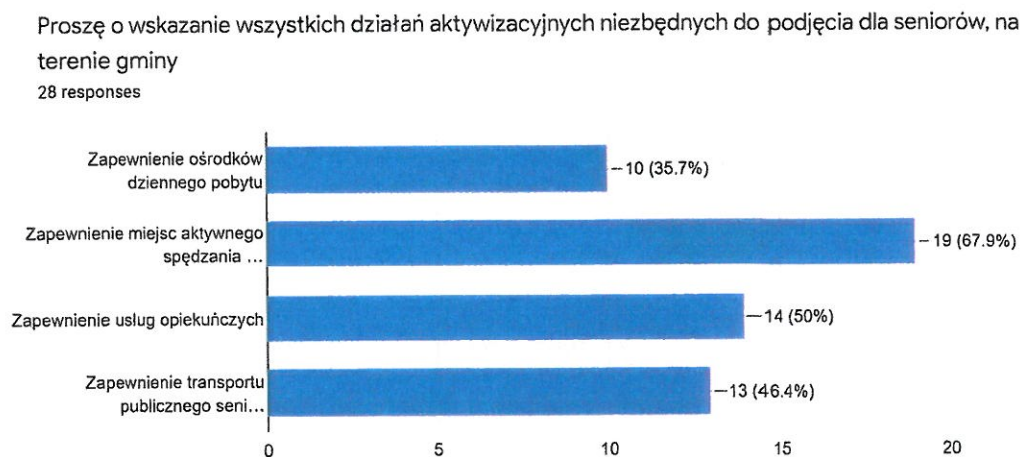
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród odpowiedzi dotyczących wskazania działań aktywizacyjnych niezbędnych do podjęcia na rzecz seniorów wskazano przede wszystkim jako pożądane zapewnienie miejsc aktywnego spędzania czasu dla seniorów (19 odpowiedzi). Na drugim miejscu wskazano na potrzebę zapewnienia usług opiekuńczych dla osób starszych (50%) oraz zapewnienie transportu

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

publicznego dla seniorów (46,4%). 10 badanych wskazało jako potrzebę uruchomienie ośrodka dziennego pobytu, gdzie seniorzy mogliby aktywnie spędzać czas.

Wykres 19 Działania aktywizujące niezbędne do podjęcia na rzecz seniorów w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów

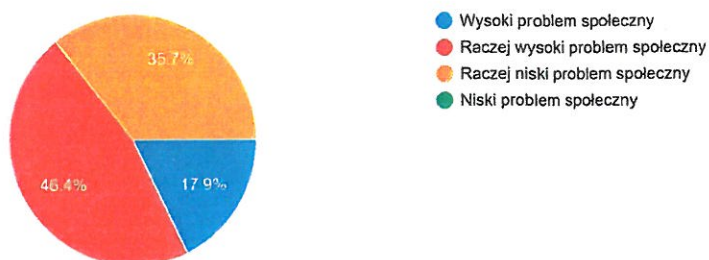

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kwestia występowania problemu uzależnień na terenie Gminy Dziwnów w ocenie ankietowanych mieszkańców stanowi raczej wysoki problem społeczny (46,6%). Uzależnienia jako wysoki problem społeczny uznane zostały przez 17,9% badanych, a 35,7% respondentów uważa, że problem uzależnień na terenie Gminy nie stanowi poważnego zagrożenia społecznego dla mieszkańców.

Wykres 20 Ocena występowania problemu uzależnień w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów

Proszę o ocenę występowania problemu uzależnień na terenie gminy:
28 responses

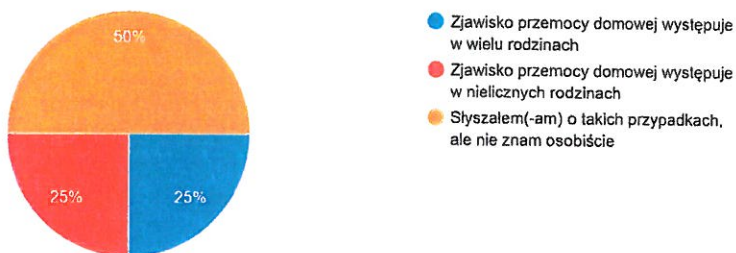
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Z kolei zjawisko przemocy w rodzinie występują coraz częściej na terenie Gminy Dziwnów. 25% ankietowanych osób uznało, że zjawisko przemocy stanowi poważne i często spotykane zjawisko na terenie Gminy. Tyle samo badanych twierdzi, że zjawisko przemocy w rodzinie dotyczy nielicznych rodzin. Aż 50% badanych uznało, że słyszało o takich zachowaniach i zjawiskach, ale osobiście ten problem ich nie dotyczy.

Wykres 21 Ocena występowania zjawiska przemocy w rodzinie w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów

Proszę o ocenę występowania zjawiska przemocy domowej na terenie gminy:
28 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

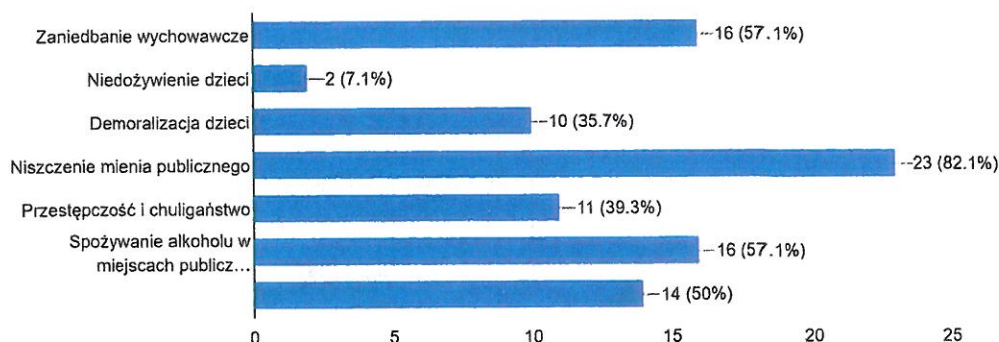
Respondenci, którzy wzięli udział w badaniu określili negatywne zjawiska, jakie zauważają na terenie Gminy Dziwnów w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jako najważniejsze wskazali niszczenie mienia publicznego (82,1%), spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (57,1% odpowiedzi), zaniedbania wychowawcze (57,1%) oraz palenie papierosów w miejscach publicznych (50%). Bardzo wysoko zostało ocenione: przestępczość i chuligaństwa z udziałem głównie młodzieży (11 odpowiedzi) oraz demoralizacja dzieci (10 odpowiedzi). Tylko 2 osoby wskazały jako negatywne zjawisko dotyczące dzieci i młodzieży na terenie Gminy niedożywienie dzieci.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

Wykres 22 Negatywne zjawiska społeczne w odniesieniu do dzieci i młodzieży w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów

Proszę o wskazanie negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży:

28 responses

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W przypadku negatywnych zjawisk dotyczących zjawisk społecznych na terenie Gminy Dziwnów, którym należałoby przeciwdziałać to przede wszystkim poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością (likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych, ułatwienia transportowe). W dalszej kolejności wskazano na potrzebę poprawy dostępności do opieki medycznej, w tym lekarzy specjalistów. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na podjęcie działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na terenie Gminy oraz aktywizację społeczną ludzi starszych i niepełnosprawnych. Ważną kwestią dla osób biorących udział w badaniu jest również organizacja złołka na terenie Gminy (11 odpowiedzi), skuteczniejsze egzekwowanie sprzedaży alkoholu nieletnim (11 odpowiedzi), a także organizowanie więcej imprez integracyjnych (11 odpowiedzi).

Wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego:

Większości przebadanych osób w Gminie Dziwnów uważa, że żyje im się dobrze na terenie Gminy. Głównie problemy jakie zauważają to w stosunku do osób z niepełnosprawnością: brak możliwości przemieszczania się tych osób, bariery architektoniczne oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych. Większość respondentów jest zdania, że oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnościami nie jest wystarczająca. Dużym problemem, który należałoby rozwiązać w przyszłości jest zapewnienie usług opiekuńczych dla tych osób, a także

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025

zapewnienie transportu publicznego, w celu umożliwienia im większej aktywności, samodzielności i integracji z społeczeństwem. Większość respondentów jest zdania, że uzależnienia stanowią duży problem społecznym dotyczący mieszkańców Gminy. Tym samym wielu z nich uważa, że problem przemocy w rodzinie występuje dość często na terenie Gminy. Respondenci zauważają również problem demoralizacji dzieci i młodzieży, która często jest skutkiem ich niewłaściwych zachowań społecznych, tj. niszczenie mienia publicznego, przestępczość i chuligaństwo, spożywanie alkoholu czy palenie papierosów w miejscach publicznych. Wszystkie wymienione czynniki są skutkiem zaniedbania wychowawczego, co może świadczyć o niewydolności rodzicielskiej oraz innych problemach związanych ze sprawowaniem opieki wychowawczo-rodzicielskiej. Respondenci widzą potrzebę podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz podejmowaniem działań na rzecz ochrony rodziny i dzieci. Większą potrzebę upatrują w wszelkiego rodzaju kampaniach informacyjnych, profilaktycznych, aby przeciwdziałać pogłębianiu lub rozszerzaniu się negatywnych zachowań społecznych. Dodatkowo należy zwiększyć pomoc i wsparcie dla osób starszych, schorowanych, niepełnosprawnych i potrzebujących, aby zapewnić tej grupie mieszkańców odpowiednie warunki do życia, aktywności i samodzielności.

IV. Wizja nowej ścieżki rozwoju

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dziwnów na lata 2021-2025 wyznacza wdrażanie efektywnych działań z zakresu polityki społecznej, które przyczynią się do zrealizowania misji i wizji rozwoju Gminy pod kątem głównie społecznym. Misja wpływa na strukturę celów, czyli typowanie obszarów strategicznych i celów strategicznych, tym samym tworząc wizję realizowania niniejszej polityki.

MISJA

Gmina Dziwnów stwarza mieszkańcom możliwości wszechstronnego rozwoju oraz skutecznie przeciwdziała zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

WIZJA

Osoby długotrwale wykluczone, nieaktywne zawodowo oraz seniorzy biorą udział w działaniach ukierunkowanych na kreowanie ich zaangażowania oraz przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom, które utrudniają im możliwość usamodzielnienia

Misją Gminy Dziwnów jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu najsłabszych grup społecznych, wykorzystując aktywność i współpracę organizacji, instytucji i społeczności lokalnej. Założenia te korespondują z wizją, iż Gmina Dziwnów chce być gminą bezpieczną, przyjazną dla mieszkańców, otwartą na oczekiwania społeczności lokalnej. Wizja ta ma być wypełniana przez zapewnienie jak najlepszych warunków do życia i rozwoju.

Priorytetowym zadaniem władz Gminy jest przede wszystkim pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców i ochrona przed pogłębianiem się niekorzystnych zjawisk społecznych, występujących na jej terenie.

V. Cele strategiczne i operacyjne

Zaplanowanie działań w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych służyć ma minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych w Gminie Dziwnów. Dodatkowo zaplanowane działania wyznaczają kierunek funkcjonowania systemu pomocy społecznej, współpracy instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych.

Głównym celem Strategii jest **aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym**. Strategiczne cele składające się na cel główny, konieczne do osiągnięcia, a oparte na wnikliwej analizie pod kątem natężenia i znaczenia, zostały przedstawione w tabeli.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 18 Cele strategiczne i operacyjne

Cel strategiczny I		
Zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych długotrwałym bezrobociem oraz osób nieaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i osób po 50. roku życia		
Cele operacyjne		
Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.	Podnoszenie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych, w tym głównie kobiet i osób starszych.	Zwiększenie aktywizacji zawodowej różnych grup społecznych.
Cel strategiczny II		
Umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym udziału w życiu społecznym.		
Cele operacyjne		
Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.	Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.	Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
Cel strategiczny III		
Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.		
Cele operacyjne		
Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin znajdujących się w kryzysie.	Wspieranie członków rodzin w zakresie sprawowania opieki nad małoletnimi. Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.	Profilaktyka i przeciwdziałanie problemom alkoholowym oraz eliminowanie zjawisk przemocy w rodzinie.

Źródło: Opracowanie własne

VI. Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwydatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju Gminy. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz działań społecznych.

Tabela 19 Analiza SWOT

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Mocne strony	Słabe strony
1. Aktywnie działający Ośrodek Pomocy Społecznej i profesjonalna kadra. 2. Dostępność placówek oświatowych, kulturalnych oraz organizacji społecznych. 3. Rozwój aktywności przedsiębiorczej. 4. Wysoki odsetek zakładanych działalności gospodarczych przez osoby w wieku produkcyjnym. 5. Obniżający się poziom bezrobocia. 6. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w wieku do 30 lat. 7. Spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. 8. Potencjał turystyczny Gminy. 9. Dobrze rozwinięta sieć infrastruktury sportowej. 10. Działalność organizacji pozarządowych.	1. Mało atrakcyjny rynek pracy, brak dużych zakładów produkcyjnych. 2. „Sezonowość” rzutuująca na poziom bezrobocia oraz aktywność społeczną; turystyczny charakter Gminy. 3. Niska świadomość społeczna. 4. Występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia. 5. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. 6. Wyuczona bezradność, roszczeniowość mieszkańców. 7. Niewystarczające rozwiązania w zakresie zwalczania bezrobocia wśród kobiet (niska świadomość, lęk przed podjęciem pracy).
Szanse	Zagrożenia
1. Rozbudowa infrastruktury społecznej. 2. Możliwość szybkiej i efektywnej reakcji na problemy społeczne. 3. Rozwój działalności gosp. dzięki „dużemu” pracodawcy, u którego będzie można znaleźć stałe zatrudnienie. 4. Dofinansowanie rozwoju małego biznesu. 5. Wzmocnienie rozwoju turystyki jako potencjału regionalnego. 6. Zwiększenie integracji mieszkańców. 7. Oferowanie szkoleń oraz innych form podnoszenia kwalifikacji. 8. Zwiększenie oferty kulturalno – oświatowej dla mieszkańców. 9. Zwiększenie promocji regionu. 10. Stosowanie aktywnych narzędzi aktywizacji bezrobotnych.	1. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. 2. Występowanie „szarej strefy” jako atrakcyjnego miejsca pracy. 3. Utrwalające się uzależnienie osób od pomocy społecznej wśród osób długotrwale bezrobotnych. 4. Wzrost liczby osób uzależnionych oraz zjawisk przemocy w rodzinie. 5. Pogłębiająca się izolacja społeczna osób ubogich i wykluczonych. 6. Pogłębiające się problemy społeczne wśród osób starszych.

Źródło: Opracowanie własne

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

VII. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwycięzenia problemów oraz występujących deficytów społecznych. W tym zakresie zachowuje spójność z dokumentami strategicznymi, które wyznaczają działania w ramach rozwoju Gminy, a także w kontekście zdiagnozowanych obszarów wymagających interwencji. W poniższej tabeli przedstawiono kluczowe dokumenty, z którymi Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zachowuje spójność, głównie w zakresie realizacji celów strategicznych.

Tabela 20 Spójność celów strategicznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dziwnów na lata 2021-2025	Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2016-2025	Strategia Rozwoju Powiatu Kamieńskiego na lata 2014 – 2020
Cel strategiczny I Zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych długotrwałym bezrobociem oraz osób nieaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i osób po 50. roku życia	Cel III Rozwój zasobów endogenicznych	Obszar strategiczny nr 1: Rozwój gospodarczy wykorzystujący potencjał zawodowy lokalnej społeczności
Cel strategiczny II Umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym udziału w życiu społecznym.	Cel IX Wzmocnienie instytucji kultury Cel IV Wspieranie działalności edukacyjnej	Obszar strategiczny nr 3: Rozwój aktywności społecznej przy uwzględnieniu istniejących potrzeb społeczności lokalnej
Cel strategiczny III Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.		

Źródło: Opracowanie własne

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

VIII. Kierunki działań

Wypełnienie przyjętej wizji i misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych poniżej celów kierunków działań uwzględniając założone cele strategiczne i operacyjne. W poniższej tabeli ujęto kierunki interwencji dla poszczególnych celów z uwzględnieniem okresu ich realizacji, podmiotów odpowiedzialnych za realizację działania, ewentualnych partnerów oraz źródłami finansowania i wskaźnikami monitorowanymi.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 2.1 Kierunki działań do celu strategicznego I

Cel strategiczny I			
Zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych długotrwałym bezrobociem oraz osób nieaktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i osób po 50. roku życia			
Cele operacyjne	Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.	Podnoszenie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych, w tym głównie kobiet i osób starszych.	Zwiększenie aktywizacji zawodowej różnych grup społecznych.
Kierunki interwencji	1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych. Wskaźnik: - liczba udostępnionych informacji z PUP o dostępnych ofertach pracy $\geq 4/\text{rok}$ - liczba informacji o organizowaniu wsparcia dla osób bezrobotnych (szkolenia, udział w proj., zakładanie własnej działalności) $\geq 1/\text{rok}$ Ramy finansowe: x 2. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem i bezdomnością, m.in. udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami spoza gminy. Wskaźnik: - liczba udzielonych świadczeń $\leq 10\text{os./rok}$	1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych poprzez udział w szkoleniach, warsztatach itp. Wskaźnik: - liczba osób biorących udział w szkoleniach, warsztatach $\geq 5\text{ os./rok}$ - liczba zorganizowanych szkoleń dla osób bezrobotnych $\geq 2/\text{rok}$ Ramy finansowe: 25-35 tys./rok 2. Organizowanie wsparcia psychologicznego dla osób poszukujących pracy, w szczególności dla kobiet i osób starszych Wskaźnik: - liczba udzielonych porad konsultacyjnych $\geq 10/\text{rok}$ - liczba osób korzystających ze wsparcia psychologicznego $\geq 10\text{os./rok}$ Ramy finansowe: 8-10 tys./rok	1. Pomoc w organizowaniu prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych i staży. Wskaźnik: - liczba osób skierowanych do zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych oraz staży $\geq 8\text{ os./rok}$ Ramy finansowe: 10-20 tys./rok 2. Zachęcanie do współdziałania w działaniach samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek). Wskaźnik: - liczba osób działających charytatywnie w ramach „pomocy sąsiedzkiej” $\geq 5\text{ os./rok}$ - liczba zorganizowanych zbiórek na rzecz osób ubogich, potrzebujących $\geq 1/\text{rok}$ Ramy finansowe: 3-5 tys./rok

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

	- liczba osób zagrożonych bezdomnością [≤ 5os./rok] - liczba osób korzystających wsparcia z powodu ubóstwa [≤ 20os./rok] Ramy finansowe: 10-20 tys./rok 3. Pomoc w organizowaniu prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych i staży. Wskaźnik: - liczba osób skierowanych do zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych oraz staży [≥ 8 os./rok] Ramy finansowe: 10-20 tys./rok	3. Nawiązanie współpracy z lokalnymi pracodawcami i organizacjami pozarządowymi w celu organizowania kampanii promujących aktywność zawodową różnych grup społecznych. Wskaźnik: - liczba nawiązanych współpracy [≥ 2/rok] - liczba kampanii promujących aktywność zawodową [≥ 4/rok] Ramy finansowe: 5-8 tys./rok	3. Propagowanie potrzeby współdziałania i rozwój wolontariatu na rzecz osób potrzebujących i ubogich. Wskaźnik: - liczba zorganizowanych działań propagujących potrzebę współdziałania całego społeczeństwa [≥ 1/rok] - liczba wolontariuszy działających na rzecz osób potrzebujących [≥ 2 os./rok] Ramy finansowe: 5-8 tys./rok
	4. Kontynuowanie pracy społecznej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych. Wskaźnik: - liczba bezrobotnych podnoszących swoje kwalifikacje [≥ 5 os./rok] - liczba zawartych kontraktów socjalnych [≤ 10/rok] Ramy finansowe: 10-20 tys./rok	4. Opracowanie, realizacja lub współdziałanie w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów). Wskaźnik: - liczba zrealizowanych projektów finansowanych ze środków zew. [≥ 1] Ramy finansowe: 100-150 tys.	4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju Gminy. Wskaźnik: - liczba nawiązanych współpracy i kontaktów [≥ 2/rok] Ramy finansowe: x

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

	5. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórki). Wskaźnik: - liczba osób działających charytatywnie w ramach „pomocy sąsiedzkiej” [≥ 5 os./rok] - liczba zorganizowanych zbiórek na rzecz osób ubogich, potrzebujących [≥ 1/rok] Ramy finansowe: 3-5 tys./rok		
Źródła finansowania	Środki z Powiatowego Urzędu Pracy, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	Środki z Powiatowego Urzędu Pracy, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	Środki z Powiatowego Urzędu Pracy, środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
Okres realizacji	2021-2025		
Podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie, Powiatowy Urząd Pracy w Kamieniu Pomorskim, organizacje społeczne	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie, Powiatowy Urząd Pracy w Kamieniu Pomorskim, organizacje społeczne	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie, Powiatowy Urząd Pracy w Kamieniu Pomorskim, organizacje społeczne
Partnerzy	Urząd Miejski w Dziwnowie, inne podmioty spoza Gminy	Urząd Miejski w Dziwnowie, inne podmioty spoza Gminy	Urząd Miejski w Dziwnowie, inne podmioty spoza Gminy
<i>Źródło: Opracowanie własne</i>			

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 22 Kierunki działań do celu strategicznego II

Cel strategiczny II			
Umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym udziału w życiu społecznym.			
Cele operacyjne	Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społecznosci lokalnej.	Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.	Rozwijanie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
Kierunki interwencji	1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych. Wskaźnik: - liczba rozeznaczonych osób starszych i niepełnosprawnych [≥ 20 os./rok] - liczba osób objętych wsparciem [≥ 10 os./rok] Ramy finansowe: 5-10 tys./rok	1. Podjęmowanie współpracy z innymi instytucjami, organizacjami społecznymi w celu umożliwienia osobom starszym i niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym. Wskaźnik: - liczba i rodzaj współpracy [≥ 1/rok] Ramy finansowe: x	1. Zwiększenie usług opiekuńczych i specjalistycznych, w tym te świadczone w domu osób starszych i przewlekle chorych oraz świadczenia materialne, a także odpowiednia opieka medyczna, gerontologiczna i rehabilitacyjna. Wskaźnik: - liczba osób korzystających ze wsparcia opiekuńczego [≥ 5 os./rok] - liczba osób świadczących usługi opiekuńcze [≥ 5 os./rok] Ramy finansowe: 20-25 tys./rok
	2. Wspieranie rodzin osób starszych i niepełnosprawnych. Wskaźnik: - liczba rodzin osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem [≥ 10/rok] Ramy finansowe: 5-10 tys./rok	2. Propagowanie aktywności zawodowej i społecznej w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik: - liczba działań na rzecz promowania aktywności zawodowej i społecznej w starszym wieku [≥ 1/rok] Ramy finansowe: 3-5 tys./rok	2. Organizowanie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży na rzecz osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych potrzebujących pomocy i wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Wskaźnik:

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

	3. Systematyczne monitorowanie potrzeb osób niepełnosprawnych, znoszenie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej i miejscu zamieszkania, dążenie do zmiany postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych, integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, - liczba zorganizowanych spotkań, warsztatów itp. z udziałem osób starszych, niepełnosprawnych [≥ 1/rok] - liczba kampanii społecznych wskazujących potrzebę aktywizacji społecznej i zawodowej osób starszych i niepełnosprawnych [≥ 1/rok] [≥ 1/rok] Wskaźnik: Ramy finansowe: 15-20 tys./rok	3. Kontynuowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych. Wskaźnik: - liczba osób starszych biorących udział w działaniach profilaktycznych [≥ 20 os./rok] Ramy finansowe: 80-100 tys./rok	- liczba działań wolontarystycznych [≥ 1/rok] - liczba wolontariuszy [≥ 3/rok] Ramy finansowe: 3-5 tys./rok
Źródła finansowania Okres realizacji	4. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych. Wskaźnik: - liczba zorganizowanych działań [≥ 1/rok] Ramy finansowe: 15-20 tys./rok		
	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości 2021-2025	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie, Urząd Miejski w Dziwnowie
Partnerzy	Urząd Miejski w Dziwnowie, ośrodek zdrowia, organizacje pozarządowe, biblioteki, sołtysi i Rady Sołeckie	Organizacje pozarządowe, biblioteki, sołtysi i Rady Sołeckie, Urząd Miejski w Dziwnowie	Organizacje pozarządowe, biblioteki, sołtysi i Rady Sołeckie, Urząd Miejski w Dziwnowie

Źródło: Opracowanie własne

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 23 Kierunki działań do celu strategicznego III

Cel strategiczny III			
Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych.			
Cele operacyjne	Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin znajdujących się w kryzysie.	Wspieranie członków rodzin w zakresie sprawowania opieki nad małoletnimi. Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.	Profilaktyka i przeciwdziałanie problemom alkoholowym oraz eliminowanie zjawisk przemocy w rodzinie.
1. Organizowanie pomocy specjalistycznej dla rodziców borykających się z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi (wsparcie asystenta rodziny). Wskaźnik: - liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny [≥ 5 os./rok]	1. Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej (wsparcie finansowe i niefinansowe). Wskaźnik: - liczba osób i rodzin objętych wsparciem [> 20/rok] Ramy finansowe: 15-20 tys./rok	1. Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występują problemy wychowawcze i opiekuńcze. Wskaźnik: - liczba dzieci objętych wsparciem [> 10 os./rok] - liczba i rodzaj udzielonego wsparcia [> 1/rok] Ramy finansowe: 15-20 tys./rok	1. Przeciwdziałanie kumulacji negatywnych zjawisk społecznych w rodzinach dysfunkcyjnych (profilaktyka uzależnienia, przemocy domowej). Wskaźnik: - liczba kompanii profilaktycznych uzależnień i przemocy domowej [≥ 1/rok] - liczba zorganizowanych spotkań, akcji, festynów itp. na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej [≥ 1/rok] Ramy finansowe: 3-5 tys./rok
2. Organizowanie pomocy specjalistycznej dla rodziców borykających się z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi (wsparcie asystenta rodziny). Wskaźnik: - liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny [≥ 5 os./rok]	2. Realizacja w placówkach edukacyjnych tematyki dotyczącej przygotowania do życia w rodzinie, a także profilaktyki uzależnień. Wskaźnik: - liczba przeprowadzonych spotkań, kampanii, warsztatów [> 1/rok] Ramy finansowe: 2-5 tys./rok	2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Wskaźnik: - liczba i rodzaj udzielonego wsparcia [≥ 1/rok]	2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Wskaźnik: - liczba i rodzaj udzielonego wsparcia [≥ 1/rok]

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

	- liczba rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze [\geq 3/rok] Ramy finansowe: 10-15 tys./rok		Ramy finansowe: 8-10 tys./rok
		3. Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy oraz pozyskiwanie żywności z różnych programów. Wskaźnik: - liczba osób objętych wsparciem dożywiania [\geq 20/rok] Ramy finansowe: 25-30 tys./rok	3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wskaźnik: - liczba udzielonych porad i działań profilaktycznych [\geq 10/rok] Ramy finansowe: 8-15 tys./rok
	4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie. Wskaźnik: - liczba i rodzaj współpracy [$>$ 1/rok] Ramy finansowe: 15-20 tys./rok		
Źródła finansowania	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości
Okres realizacji	2021-2025		
Podmioty odpowiedzialne za realizację działań	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie
Partnerzy	Urząd Miejski w Dziwnowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych, organizacje społeczne, instytucje kultury	Urząd Miejski w Dziwnowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych, organizacje społeczne, instytucje kultury	Urząd Miejski w Dziwnowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych, organizacje społeczne, instytucje kultury

Źródło: Opracowanie własne

IX. Monitoring i ewaluacja

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie i realizację działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Dziwnów na lata 2021-2025 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie. Prowadzenie bieżących działań z zakresu monitoringu oraz ewaluacji posłuży sprawdzeniu efektywności prowadzonych działań i zebraniu informacji na temat adekwatności celów Strategii w stosunku do potrzeb i priorytetów oraz eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy.

Monitoring będzie prowadzony w ujęciu corocznym, poprzez wskazanie działań, które zostały podjęte oraz określenie ich wpływu na cele zaplanowane w Strategii, tak aby możliwe było stałe określanie realizacji zaplanowanych celów. Monitoring będzie prowadzony w formie sprawozdania rocznego z realizacji osiągniętych wskaźników.

Ewaluacja ex-post zostanie przeprowadzona na zakończenie realizacji Strategii. Dzięki niej możliwe będzie ocenienie skuteczności podejmowanych działań względem lokalnych potrzeb w zakresie eliminowania uwarunkowań niekorzystnych związanych ze społecznym i zawodowym wykluczeniem mieszkańców. W przypadku wystąpienia nieprzewidzianych czynników, które będą miały decydujący wpływ na realizację zaplanowanych działań przewiduje się możliwość wykonania **ewaluacji mid-term** w trakcie realizacji Strategii, która będzie podstawą do zmiany zapisów Strategii.

Podsumowując, należy podkreślić, iż zaplanowane działania związane z bieżącym monitoringiem oraz ewaluacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mają zapewnić aktualność zapisów zawartych w dokumencie oraz ich adekwatność względem występujących problemów społecznych.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

X. Spis map, schematów, tabel, wykresów i zdjęć

Spis map

Mapa 1 Położenie Gminy Dziwnów w powiecie kamieńskim	5
Mapa 2 Gmina Dziwnów	6

Spis schematów

Schemat 1 Piramida problemów społecznych Gminy Dziwnów	44

Spis tabel

Tabela 1 Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2015-2019	11
Tabela 2 Liczba organizacji wspartych w 2019 r.....	18
Tabela 3 Infrastruktura techniczna gospodarki mieszkaniowej w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019 [%].....	19
Tabela 4 Gminne zasoby mieszkaniowe w latach 2015-2019	20
Tabela 5 Liczba bezrobotnych z grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2015 -2019	24
Tabela 6 Kwoty wypłacanych zasiłków stałych, okresowych i celowych w latach 2015 -2019	29
Tabela 7 Powody przyznania pomocy w latach 2015-2019.....	30
Tabela 8 Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy OPS w latach 2015-2019	31
Tabela 9 Liczba świadczeń i wysokość wypłacanego zasiłku pielęgnacyjnego w latach 2015-2019	31
Tabela 10 Liczba świadczeń i wysokość wypłacanego świadczenia pielęgnacyjnego w latach 2015-2019.....	32
Tabela 11 Usługi opiekuńcze w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019	34
Tabela 12 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2015-2019	35
Tabela 13 Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2015-2019	36
Tabela 14 Liczba osób objętych wsparciem dożywiania w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019	36

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Tabela 15 Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019.....	37
Tabela 16 Działalność GKRPA w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019	38
Tabela 17 Procedura „Niebieskiej Karty” w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019.....	39
Tabela 18 Cele strategiczne i operacyjne	55
Tabela 19 Analiza SWOT	55
Tabela 20 Spójność celów strategicznych.....	57
Tabela 21 Kierunki działań do celu strategicznego I	59
Tabela 22 Kierunki działań do celu strategicznego II.....	62
Tabela 23 Kierunki działań do celu strategicznego III	65

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba turystów zagranicznych ogółem w latach 2015-2019	10
Wykres 2 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019	12
Wykres 3 Wskaźnik obciążenia demograficznego w powiecie kamińskim w latach 2015-2019	12
Wykres 4 Liczba zameldowań i wymeldowań oraz saldo migracji w latach 2016-2019	13
Wykres 5 Liczba organizacji pozarządowych na terenie Gminy Dziwnów w latach 2015-2019	17
Wykres 6 Liczba budynków mieszkalnych w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019.....	19
Wykres 7 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Dziwnów w latach 2015-2020	21
Wykres 8 Stopa bezrobocia w poszczególnych gminach w powiecie kamińskim w 2019 r..	22
Wykres 9 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019.....	25
Wykres 10 Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2019.....	27
Wykres 11 Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, celowy i okresowy w latach 2015-2019	28
Wykres 12 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w latach 2015-2019.....	29
Wykres 13 Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w Gminie Dziwnów w latach 2015-2019	33
Wykres 14 Ocena warunków życia w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów	47

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY DZIWNÓW NA LATA 2021 – 2025**

Wykres 15 Ocena problemów osób z niepełnosprawnością w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów	48
Wykres 16 Ocena oferty pomocy dla osób z niepełnosprawnością w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów	48
Wykres 17 Ocena dostępu do placówek opieki zdrowotnej w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów	49
Wykres 18 Ocena działań aktywizujących osoby starsze w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów	49
Wykres 19 Działania aktywizujące niezbędne do podjęcia na rzecz seniorów w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów.....	50
Wykres 20 Ocena występowania problemu uzależnień w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów	50
Wykres 21 Ocena występowania zjawiska przemocy w rodzinie w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów	51
Wykres 22 Negatywne zjawiska społeczne w odniesieniu do dzieci i młodzieży w opinii mieszkańców Gminy Dziwnów.....	52

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Zalew Kamieński.....	7
Zdjęcie 2 Dziwnów	8
Zdjęcie 3 Promenada Zachodnia w Dziwnowie.....	9
Zdjęcie 4 Publiczne Przedszkole „Promyk Słońca” w Dziwnowie	14
Zdjęcie 5 Szkoła Podstawowa w Dziwnowie	14
Zdjęcie 6 Sala sportowo-widowiskowa i kompleks sportowy „Orlik” w Dziwnowie.....	17